

Studiekeuzegids 2027-2028

Overzicht van al onze opleidingen

Inhoud

Voorwoord	5
Studeren aan de Hanze?	6
Ontdek Groningen	8
Wat past bij mij?	10
Studiekeuzehulp: stap voor stap	13
Studiekeuze routekaart havo/vwo naar hbo	14
Studiekeuze routekaart mbo naar hbo	16
Opleidingen per interessegebied	18
Wanneer ben ik toelaatbaar?	20

Associate degrees van A tot Z	22
Ad Dans	24
Ad ICT	25
Ad Ondernemen	26
Ad Online Contentcreator	27
Ad Pedagogisch Educatief Professional	28
Ad Sociaal Werk	29
Ad Sport	30

Bacheloropleidingen van A tot Z	32
Academische Opleiding	
Leraar Basisonderwijs (AOLB)	33
Accountancy	34
Applied Computer Science	35
Autonome Beeldende Kunst	36
Bedrijfskunde	38
Bio-informatica	39
Biologie en Medisch Laboratorium onderzoek, major Biologische en Medische Research	40
Biologie en Medisch Laboratorium onderzoek, major Medische Diagnostiek	41
Built Environment	42
Chemie	43
Chemische Technologie	44
Commerciële Economie	45
Commerciële Economie Duaal	46
Communicatie	47
Communication & Multimedia Design	48
Creative Media & Game Technologies	49
Dans / Docent Dans	50
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving	51
Docent Muziek	52
Elektrotechniek	53

Ergotherapie	54
Facility Management	55
Finance & Control	56
Finance, Tax and Advice	57
Fysiotherapie	58
ICT, major Software Engineering	59
ICT, major Network & Security Engineering	60
ICT, major Business IT & Management	61
HBO-Rechten	62
Human Resource Management	63
Industrieel Product Ontwerpen	64
International Business	65
International Communication	66
International Facility Management	67
International Finance & Control	68
Johan Cruyff Academy	69
Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO)	70
Lerarenopleiding Pabo-ALO	71
Logopedie	72
Management in de Zorg	73
Marketing Management	74
Mechanical Engineering	75
Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken	76
Mondzorgkunde	77
Muziek	78
Ondernemerschap & Retail Management	79
Opleiding Leraar Basisonderwijs (Pabo)	80
Oriëntatiepropedeuse Economische opleidingen	81
Pabo-Zorg	82
Popular Culture	83
Sociaal Juridische Dienstverlening	84
Social Work	85
Sportkunde	86
Sport Studies	87
Technische Bedrijfskunde	88
Toegepaste Psychologie	89
Vastgoedkunde	90
Verpleegkunde (HBO-V)	91
Voeding en Diëtetiek	92
Vormgeving	93
Werktuigbouwkunde	94

Masteropleidingen van A tot Z 95

Informatie voor ouders/verzorgers	98
Checklist voor aanstaande studenten	99

Beste studiekeizer,

Wat goed dat je je aan het oriënteren bent op een studiekeuze. Misschien weet je al welke kant je op wil, en ga je daarin de verschillende mogelijkheden onderzoeken. Of wellicht heb je nog geen idee, en kan deze studiekeuzegids je op weg helpen om een eerste selectie te maken en je daar verder in te verdiepen.

Het maken van een juiste studiekeuze kan best lastig zijn. Iedereen heeft hierbij eigen wensen, vragen of ideeën. Wat wil ik, wat past bij mij, en waar wil ik mij verder in ontwikkelen? Hoe ziet de opleiding er precies uit? Hoe is de begeleiding? Hoe bereidt de studie mij voor op de arbeidsmarkt? De Hanze helpt je graag om de juiste keuzes te maken, voor én tijdens je studie. Samen met jou gaan we aan de slag om jouw talenten te ontdekken en ontwikkelen.

Niet voor niets is onze dagelijkse drijfveer onze studenten te helpen hun talent in te zetten in de praktijk en zo van betekenis te zijn voor de wereld en van waarde te zijn voor de mensen om hen heen.

Met het maken van een studiekeuze sta je hoe dan ook op de drempel van een nieuwe fase in je leven: je studententijd. Naast het kiezen van een studie betekent dat nog veel meer. Je gaat de stad Groningen ontdekken, nieuwe mensen leren kennen, en wellicht wil je je aansluiten bij een studie- sport- of studentenvereniging. Zelf heb ik ook in Groningen gestudeerd en heb dat als een hele mooie, leerzame en waardevolle tijd ervaren. Dat gun ik jou ook van harte.

In deze studiekeuzegids vind je informatie over alle opleidingen, het studeren aan de Hanze en over Groningen. Heb je hulp nodig bij het maken van een studiekeuze? Vraag een brochure aan, doe de studiekeuzetest, bezoek onze open dagen of ga in gesprek met de adviseurs van Hanze Studiekeuzeadvies.

Ik wens je veel succes met je studiekeuze.

Dick Pouwels,
Voorzitter College van Bestuur

Studeren aan de Hanze?

Dat is méér dan boeken lezen en colleges volgen. Het draait om ontdekken wie je bent, je grenzen verleggen en je studententijd écht beleven. Of je nu gaat voor tech, business, kunst of iets heel anders, bij de Hanze krijg je de ruimte om te groeien, nieuwe dingen te ontdekken en gewoon jezelf te zijn.

Leren door te doen

Bij de Hanze leer je niet alleen in de collegezaal, maar vooral door te doen. Je werkt aan échte projecten in samenwerking met bedrijven en organisaties. Zo kun je direct je kennis toepassen in de praktijk en bouw je al tijdens je studie aan je cv en professionele netwerk.

Internationale ervaring opdoen

Bij de Hanze stopt je avontuur niet bij de stadsgrenzen van Groningen. Een semester in het buitenland? Internationale stage? Samenwerken met studenten van over de hele wereld? Het kan allemaal.

Meer dan studeren

Studeren aan de Hanze betekent meer dan alleen onderwijs volgen. Je kunt je aansluiten bij een studievereniging, actief worden in commissies of sporten bij de ACLO, waar meer dan 100 sportmogelijkheden zijn. Zo ontwikkel je niet alleen je kennis en vaardigheden, maar ook je sociale netwerk en balans tussen studie en vrije tijd.

Hanze is er voor je

Studeren is leuk en uitdagend, maar soms ook stressvol en spannend. Hanze Student Support helpt en ondersteunt jou om hiermee om te gaan. Praat met een studentendecaan

of -psycholoog, maak gebruik van voorzieningen en regelingen en/of doe mee aan een (online) cursus of groepscoaching. Heb je een functiebeperking of is er sprake van privéomstandigheden? Aarzel niet en zoek op tijd contact met Hanze Student Support. Ook zonder aanmelding voor een studie is het mogelijk om een afspraak te maken. Meer informatie lees je op www.hanze.nl/hss

Uitdaging naast je studie

Honours op de Hanze daagt je uit om iets anders te doen naast je studie. Via honours krijg je de kans om zelf regisseur te zijn van je persoonlijke ontwikkeling en professionele talent, als je daarvoor kiest. Het Hanze Honours College geeft daar op maat gemaakte verkenning en begeleiding bij. Bij honours ga je aan de slag met je eigen verhaal. Je kunt het onderwijs zelf vormen naar jouw interesses die daarbij passen. www.hanze.nl/honourscollege

Topsporters

Voor topsporters hebben we een topsport-regeling. Zo kun je je studie afronden én op hoog niveau je sport beoefenen. Je kunt zelfs in aanmerking komen voor een topsportbeurs van de Hanze. Meer weten? www.hanze.nl/topsport

Ontdek Groningen

Zoek je een stad waar je niet alleen kunt studeren, maar ook echt kunt leven? Dan zit je in Groningen goed. Deze studentenstad in het noorden van het land is jong, creatief, ondernemend en vol kansen.

Groningen studentenstad

Groningen is de leukste studentenstad van Nederland. Logisch ook: 1 op de 4 inwoners is student. Samen met ruim 60.000 andere studenten van de Hanze en Rijksuniversiteit Groningen maak jij de stad levendig, eigenwijs en vol ideeën.

Altijd iets te doen

Groningen is niet voor niets een van de gelukkigste steden van Europa. Met sfeervolle grachten, groene parken en historische gebouwen voelt de stad meteen als thuis. En of je nu houdt van kunst, muziek, festivals of het nachtleven: er is hier altijd iets te doen en je ontmoet overal nieuwe mensen.

Volop bedrijvigheid

Naast de levendige sfeer is Groningen ook een hotspot voor innovatieve bedrijven en start-ups. Of je nu geïnteresseerd bent in technologie, duurzaamheid, of kunst en cultuur, Groningen biedt volop kansen om je passies na te streven en je carrière een vliegende start te geven.

Foto: Stella Dekker Fotografie

Foto: Stella Dekker Fotografie

KEI-week

5 dagen. 50 feestjes. 1 stad die je nooit meer loslaat. De KEI-week is de grootste introductieweek van Nederland en dé manier om als aankomend eerstejaars de stad, je medestudenten en het studentenleven te leren kennen. Meer weten? www.keiweek.nl.

ACLO: sport voor (bijna) niks

Zin om te squashen, boksen, roeien, klimmen of iets anders sportiefs te doen? Bij studenten-sportorganisatie ACLO kun je als Hanze-student al voor € 79,95 per jaar terecht. Meer weten? Check www.aclosport.nl.

GroningenLife

Hoe vind je een kamer? Welke verenigingen zijn leuk? Wat zijn de beste feesten? Op www.groningenlife.nl én hun socials vind je alles over het studentenleven in Groningen. Door studenten, voor studenten.

Er gaat niets boven Groningen.

Ontdek het zelf.

Wat past bij mij?

Studeren kan op veel manieren: voltijd, deeltijd, duaal, in 2 jaar of in 4 jaar. Maar wat past bij jou? Lees meer over de verschillende type opleidingen en studievormen. Kom je van het mbo of vwo? Dan hebben we extra info voor jou.

Type opleidingen

Op het hbo (en bij de Hanze dus ook) kun je op drie manieren studeren: voltijd, deeltijd of duaal. Benieuwd wat het verschil is? We leggen het je uit.

Voltijd

Het woord zegt het al een beetje, je gaat volledig aan de studie en volgt in principe elke dag lessen. Het uitgangspunt is dat je 40 uur per week met je studie bezig bent. Je hebt bij een voltijdstudie recht op studiefinanciering.

Deeltijd

Hierbij volg je vaak één dag(deel) in de week of 's avonds lessen. Je kunt ervoor kiezen om naast je werk te studeren. Je studie hoeft in de meeste gevallen niet aan te sluiten bij je werk. Studiefinanciering is meestal niet mogelijk, maar er zijn andere financiële regelingen beschikbaar.

Duaal

Bij deze studievorm vullen werk en studie elkaar aan. Het wordt vaak werken en leren genoemd. Je kunt deze opleiding dus alleen volgen als je werkt in de richting of het vakgebied van de opleiding. In de periode dat je studeert, heb je recht op studiefinanciering.

Studievormen

Ook kun je kiezen uit drie opleidingsvormen: Associate degree, bachelor en master. Maar wat houden die precies in? En waar ligt de focus? Je leest het hier.

Associate degree (Ad)

Een Ad duurt twee jaar en is in vergelijking met de bachelor meer praktijkgericht. Je leert theorie toe te passen om tot geschikte oplossingen te komen. Je staat met je voeten in de praktijk, bewaart het overzicht en verbindt mensen en middelen. Hierbij leer je om denken aan doen te koppelen. De opbouw van onze Ad-opleidingen kan erg verschillen. Daarom raden we je aan om goed de opleidingspagina's te bekijken. Met je havo-, vwo- en mbo4-diploma ben je toelaatbaar. Vanaf pagina 22 lees je meer over onze Ad's.

Bachelor

Tijdens deze vierjarige opleiding word je opgeleid tot een strategische denker. Een bachelor is verdeeld in een propedeuse en een major. De propedeuse is het eerste jaar, welke vaak nog oriënterend en breed is. De major is de hoofdfase van je studie, jaar 2 tot en met 4. Binnen je major is er ruimte om je te specialiseren door keuzevakken te volgen of een stage te doen. Zo geef je jouw eigen kleur aan de opleiding. Met je havo-, vwo- en mbo4-diploma ben je toelaatbaar. Vanaf pagina 32 lees je meer over onze bachelors.

Master

Bij een praktijkgerichte hbo-master speelt het werkveld een actieve rol en staat toepassingsgericht onderzoek centraal. Je hoeft voor onze masters geen schakeljaar te volgen. Vanaf pagina 95 lees je meer over onze masters. Met een bachelor-diploma ben je toelaatbaar.

Toelatingseisen

Of je toegelaten wordt tot een opleiding, hangt af van je vooropleiding en profielkeuze. Soms zijn er extra eisen zoals een toelatingsexamen of screening. Dat noemen we aanvullende eisen (AE). Op pagina 20 en 21 lees je meer over de toelatingseisen per opleiding.

Persoonlijk Studieadvies

Aan het einde van het eerste studiejaar krijg je een Persoonlijk Studieadvies over het voortzetten van je opleiding. Docenten kijken met jou naar je motivatie en geschiktheid voor de opleiding en het latere beroep. Ook wordt er gekeken naar persoonlijke omstandigheden en studievoortgang. Je maakt hierna zelf de keuze of je de opleiding vervolgt of stopt.

Hulp bij de (studie)keuze

Hanze Studiekeuzeadvies is het informatiepunt voor advies over opleidingen, toelatingseisen en studeren bij de Hanze. Twijfel je veel over het kiezen van een opleiding? Dan ben je welkom voor een persoonlijk gesprek. Meer informatie lees je op www.hanze.nl/studiekeuze.

Informatie voor mbo

Ben je (bijna) klaar met je mbo-opleiding én nog niet klaar met studeren? Dan kun je overwegen om een hbo-opleiding te starten. Een hbo-diploma biedt andere arbeidsperspectieven en de mogelijkheid om je nog verder te ontwikkelen in een bepaald vakgebied. Meer informatie vind je op www.hanze.nl/mbo

Heb je een mbo-4-diploma, dan ben je toelaatbaar voor alle Ad- en bachelor-opleidingen. Sommige opleidingen hebben aanvullende eisen. Deze vind je op pagina 20 en 21.

Informatie voor vwo

Bij de Hanze hebben we speciaal voor vwo'ers snelle routes. Bij een versnelde vwo-route kun je je bacheloropleiding in drie jaar afronden in plaats van vier jaar. Kies je daarna ook nog voor een master aan het hbo? Dan heb je in 4 à 5 jaar zowel je bachelor- als masterdiploma op zak!

Opleidingen met een versnelde vwo-route:

- Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs (niet versneld, alleen toegankelijk voor vwo'ers)
- Bedrijfskunde
- Chemische Technologie (bij profiel N&T en N&G)
- Fysiotherapie
- International Business
- Mechanical Engineering (bij profiel N&T. Bij N&G of E&M is Natuurkunde of NLT én Wiskunde B verplicht)
- Sport Studies

Kijk op www.hanze.nl/vwo en leer meer over de verschillen tussen de universiteit en het hbo.

Studiekeuzehulp: stap voor stap

Een studie kiezen die bij je past kan best lastig zijn. Wij helpen je graag met deze zoektocht aan de hand van vier fases:

Fase 1 - oriënteren

Waar ben ik goed in en wat doe ik graag?
Welke opleidingen spreken mij aan?

Fase 2 - verkennen

Welke interesses vind ik het meest
belangrijk? Welke opleidingen passen hierbij?

Fase 3 - verdiepen

Ik heb 2 of 3 opleidingen op het oog. Klopt
het beeld dat ik heb? Past het nog steeds bij
mij?

Fase 4 - beslissen

Bijna zeker? Hak de knoop door! Twijfel mag,
maar stel jezelf de vraag: is dit leuk genoeg
voor 2 of 4 jaar studeren?

Activiteiten per fase

Bij elke fase horen verschillende activiteiten
en evenementen. In onze routekaart
op pagina 14 en 16 zie je precies welke
activiteiten je bij de Hanze kunt doen en bij
welke fase ze horen. Zo weet je altijd wat
jouw volgende stap is naar een goede keuze.

En het fijne is: die routekaarten kun je ook
heel goed gebruiken als je tussen fases
wisselt. Het is heel normaal om bijvoorbeeld
van fase 4 terug te gaan naar fase 2, omdat je
ontdekt dat een opleiding toch niet helemaal
bij je past. De routekaarten helpen je dan om
weer een goede volgende stap te zetten.

Van havo of vwo naar hbo

Deze stappen kan je zetten

Je staat binnenkort voor een keuze. Wat ga je doen na het behalen van jouw diploma? In deze routekaart staan alle stappen die jij kunt zetten bij de Hanze. Zo zie je eenvoudig wat jouw volgende stap is naar een goede keuze.

Studiekeuzefases

Oriënteren

Verkennen

Verdiepen

Beslissen

Oriënteren

Studiekeuzetest

Ontdek welke opleidingen passen bij jouw interesses

www.hanze.nl/studiekeuzetest

Verkennen

Opleidings brochure(s)

Vraag brochures aan van de opleiding(en) waar je interesse in hebt

www.hanze.nl/brochure

Start

www.hanze.nl/jouwstudiekeuze

Oriënteren

HanzeXperience vo

Maak kennis met studeren aan het hbo

www.hanze.nl/hx

Oriënteren

Studiekeuzegids

Vraag deze gids aan voor een overzicht van alle opleidingen
www.hanze.nl/studiekeuzegids

Verkennen

Open Dag

Bezoek de Hanze en verdiep je in onze opleidingen
www.hanze.nl/opendag

Hulp bij de studiekeuze

Loop je vast of heb je keuzestress?

Hanze Studiekeuzeadvies helpt je graag verder!

www.hanze.nl/studiekeuzeadvies

Verdiepen

Online Proefstuderen

Maak online kennis met
thema's uit het eerste jaar

www.hanze.nl/proefstuderen

Beslissen

Studiekeuze check

Match jij met de opleiding?

www.hanze.nl/studiekeuzecheck

Beslissen

Studiekeuzeweek

Hak de knoop door

www.hanze.nl/studiekeuzeweek

Naar het hbo

Verdiepen

Meeloopdag

Kom sfeer proeven
bij een opleiding

www.hanze.nl/meeloopdag

Beslissen

Studielink

Schrijf je in voor
een opleiding

www.hanze.nl/aanmelden

Van mbo naar hbo

Deze stappen kan je zetten

Je staat binnenkort voor een keuze. Wat ga je doen na het behalen van jouw mbo-diploma? Ga je werken of toch doorstuderen? In deze routekaart staan alle stappen die jij kunt zetten bij de Hanze. Zo zie je eenvoudig wat jouw volgende stap is naar een goede keuze.

Studiekeuzefases

Oriënteren

Verkennen

Verdiepen

Beslissen

Hulp bij de studiekeuze

Loop je vast of heb je keuzestress?

Hanze Studiekeuzeadvies helpt je graag verder!

www.hanze.nl/studiekeuzeadvies

Opleidingen per interessegebied

Aarde en Milieu

Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek,
major Biologie en Medische Research
Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek,
major Medische Diagnostiek

Kunst en Cultuur

Autonome Beeldende Kunst
Dans
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Docent Dans
Docent Muziek
Muziek
Popular Culture
Vormgeving
Associate degree
Ad Dans

Economie en Management

Accountancy
Bedrijfskunde
Commerciële Economie
Communicatie
Facility Management
Finance & Control
Finance, Tax and Advice
Human Resource Management
ICT, major Business IT & Management
HBO-Rechten
International Business
International Communication
International Facility Management
International Finance & Control
Johan Cruyff Academy
Management in de Zorg
Marketing Management
Ondernemerschap & Retail Management
Oriëntatiepropedeuse Economische opleidingen
Sportkunde
Sport Studies
Technische Bedrijfskunde
Vastgoedkunde
Associate degree
Ad Ondernemen
Ad Online Contentcreator
Ad Sport

Alle voltijd bachelor en voltijd Associate degree opleidingen van de Hanze staan op alfabetische volgorde in deze Studiekeuzegids.

Kijk voor het paginanummer per opleiding op pagina 2-3 en 20-21 van deze gids.

Op www.hanze.nl/opleidingen is een overzicht van alle opleidingen met filterfuncties te vinden. Zo selecteer je makkelijk in onze opleidingen op basis van jouw voorkeur.

Exact en Informatica

Bio-informatica
Applied Computer Science
Chemie
Chemische Technologie
ICT, major Business IT & Management
ICT, major Network & Security Engineering
ICT, major Software Engineering
Associate degree
Ad ICT

Gedrag en Maatschappij

Human Resource Management
Logopedie
Sociaal Juridische Dienstverlening
Social Work
Toegepaste Psychologie
Voeding en Diëtetiek
Associate degree
Ad Pedagogisch Educatief Professional
Ad Sociaal Werk

Gezondheid en Sport

Bio-informatica
Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek,
major Biologie en Medische Research
Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek,
major Medische Diagnostiek
Ergotherapie
Fysiotherapie
Lerarenopleiding Pabo-ALO
Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding
(ALO)
Logopedie
Management in de Zorg
Medisch Beeldvormende en
Radiotherapeutische Technieken
Mondzorgkunde
Social Work
Sportkunde
Sport Studies
Verpleegkunde (HBO-V)
Voeding en Diëtetiek
Associate degree
Ad Sociaal Werk
Ad Sport

Onderwijs en Opvoeding

Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Docent Dans
Docent Muziek
Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding
(ALO)
Lerarenopleiding Pabo-ALO
Opleiding Leraar Basisonderwijs (Pabo)
Pabo-Zorg
Associate degree
Ad Pedagogisch Educatief Professional

Recht en Bestuur

HBO-Rechten
Sociaal Juridische Dienstverlening
Vastgoedkunde

Taal en Communicatie

Communicatie
Communication & Multimedia Design
Creative Media & Game Technologies
International Communication
Associate degree
Ad Online Contentcreator

Techniek

Applied Computer Science
Built Environment
Chemische Technologie
Communication & Multimedia Design
Creative Media & Game Technologies
Elektrotechniek
ICT, major Business IT & Management
ICT, major Network & Security Engineering
ICT, major Software Engineering
Industrieel Product Ontwerpen
Mechanical Engineering
Medisch Beeldvormende en
Radiotherapeutische Technieken
Technische Bedrijfskunde
Werktuigbouwkunde
Associate degree
Ad ICT

Wanneer ben ik toelaatbaar?

Overzicht van de profieleisen per opleiding

Raadpleeg altijd de website i.v.m. recente wijzigingen

pag.	opleiding	vwo				havo				mbo	bijz.
		N&T	N&G	E&M	C&M	N&T	N&G	E&M	C&M		
24	Ad Dans	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
25	Ad ICT	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
26	Ad Ondernemen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
27	Ad Online Contentcreator	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
28	Ad Pedagogisch Educatief Professional	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
29	Ad Sociaal Werk	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
30	Ad Sport	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
33	Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs	●	●	●	●						AE
34	Accountancy	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
35	Applied Computer Science	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
36	Autonome Beeldende Kunst	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
38	Bedrijfskunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
39	Bio-informatica	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
40	Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek, major Biologische en Medische Research	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
41	Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek, major Medische Diagnostiek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
42	Built Environment	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
43	Chemie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
44	Chemische Technologie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
45	Commerciële Economie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
46	Commerciële Economie Duaal	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
47	Communicatie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
48	Communication & Multimedia Design	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
49	Creative Media & Game Technologies	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
50	Dans / Docent Dans	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
51	Docent Beeldende Kunst en Vormgeving	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
52	Docent Muziek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
53	Elektrotechniek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
54	Ergotherapie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
55	Facility Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
56	Finance & Control	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
57	Finance, Tax and Advice	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
58	Fysiotherapie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
59	ICT, major Software Engineering	●	●	●	●	●	●	●	●	●	

● Toelaatbaar zonder aanvullende diploma-eisen

● Toelaatbaar met eisen t.a.v. 1 vak

● Toelaatbaar met eisen t.a.v. 2 vakken

● Toelaatbaar met eisen t.a.v. 3 vakken

● Niet toelaatbaar

pag.	opleiding	vwo				havo				mbo	bijz.
		N&T	N&G	E&M	C&M	N&T	N&G	E&M	C&M		
60	ICT, major Network & Security Engineering	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
61	ICT, major Business IT & Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
62	HBO-Rechten	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
63	Human Resource Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
64	Industrieel Product Ontwerpen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
65	International Business	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
66	International Communication	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
67	International Facility Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
68	International Finance & Control	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
69	Johan Cruyff Academy*	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
70	Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
71	Lerarenopleiding Pabo-ALO**	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
72	Logopedie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
73	Management in de Zorg	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
74	Marketing Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
75	Mechanical Engineering	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
76	Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
77	Mondzorgkunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	NF
78	Muziek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
79	Ondernemerschap & Retail Management	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
80	Opleiding Leraar Basisonderwijs (pabo)**	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
81	Oriëntatiepropedeuse Economische opleidingen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
82	Pabo-Zorg**	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
83	Popular Culture	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
84	Sociaal Juridische Dienstverlening	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
85	Social Work	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
86	Sportkunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
87	Sport Studies	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
88	Technische Bedrijfskunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
89	Toegepaste Psychologie	●	●	●	●	●	●	●	●	●	NF
90	Vastgoedkunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
91	Verpleegkunde (HBO-V)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
92	Voeding en Diëtetiek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
93	Vormgeving	●	●	●	●	●	●	●	●	●	AE
94	Werktuigbouwkunde	●	●	●	●	●	●	●	●	●	

Bijzonderheden (bijz.)

AE = aanvullende eisen - Bij sommige opleidingen gelden naast de vooropleidingseisen nog aanvullende eisen.

Het gaat dan bijvoorbeeld om een toelatingsexamen of een screening. Op www.hanze.nl vind je hier meer over.

NF = numerus fixus - Bij een opleiding die een numerus fixus hanteert, wordt een beperkt aantal studenten toegelaten.

* Voor deze opleiding geldt een topsportreis. Daarnaast vormt een intakegesprek onderdeel van de toelatingsprocedure.

** Let op! Voor havo en mbo zijn er aanvullende toelatingstoetsen. Kijk voor actuele toelatingseisen op:

www.hanze.nl/pabo

Associate degrees van A tot Z

Bacheloropleidingen van A tot Z vanaf pagina 32

Masteropleidingen van A tot Z vanaf pagina 95

Nationale Studenten Enquête

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een jaarlijks terugkerende grootschalig landelijk onderzoek waarin studenten worden uitgenodigd om hun mening te geven over hun opleiding aan een hogeschool of universiteit.

Bijna 10.000 studenten van de Hanze vulden in 2026 de enquête in.

De algemene studenttevredenheid voor de Hanze in 2026 is een 3,73 op een schaal van 5.

Associate degrees

De Associate degree (Ad) is een tweejarige hbo-opleiding. Het niveau ligt tussen mbo 4 en een hbo-bachelor in. Na je Ad kun je gaan werken of doorstromen naar een hbo-bachelor die goed aansluit. Sluit de bachelor goed aan op je Ad? Dan kun je in 2 jaar je bachelordiploma halen.

De opleiding is een alternatief voor mbo-studenten, havisten en werkenden die wel verder willen leren maar (nog) geen vierjarige hbo-bacheloropleiding willen volgen. Je behaalt de Associate degree-graad.

Meer weten over onze Ad's? Kijk op www.hanze.nl/ad

Op de volgende pagina's vind je informatie over de Associate degrees die je in voltijd kunt volgen:

- Ad Dans
- Ad ICT*
- Ad Ondernemen
- Ad Online Contentcreator
- Ad Pedagogisch Educatief Professional
- Ad Sociaal Werk
- Ad Sport

We bieden ook Associate degrees in deeltijd of duaal aan:

- Ad Bedrijfskunde
- Ad Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn
- Ad Human Resource Management
- Ad Management in de Zorg
- Ad Mechatronica in de Smart Industry
- Ad Participatie en Buurtontwikkeling
- Ad Pedagogisch Educatief Professional
- Ad Projectleider Techniek
- Ad Sociaal Werk

* onder voorbehoud van accreditatie

Associate degree Dans

Iets voor jou?

Ben je een uitgesproken podiumkunsts talent? Wil je een opleiding volgen op hbo-niveau, maar is vier jaar voor jou te lang? Denk dan eens aan de opleiding Associate degree (Ad) Dans van het Lucia Marthas Institute for Performing Arts. Met deze tweejarige opleiding kun je goed voorbereid aan de slag als performing artist. Ook is er een mogelijkheid om na afronding van de Ad door te stromen naar de bachelor Dans. Daarvoor geldt opnieuw een toelatingsprocedure. Ook wanneer je als professional al enige jaren werkzaam bent, kun je door het volgen van de Ad-opleiding je skills een flinke boost geven, waardoor je voor veel meer werk in aanmerking komt. De nadruk binnen de opleiding Ad Dans ligt op dans, maar je krijgt ook les in acteren en zang, waardoor je breed inzetbaar bent. Tijdens de opleiding word je via stages al goed voorbereid op je toekomstige werkveld.

Wat kun je worden?

Je wordt opgeleid tot allround performing artist. Onze alumni zijn werkzaam op alle denkbare posities binnen het werkveld, als Leading Lady in het Lido in Parijs, als lid van het ensemble of (hoofdrol)speler in musicals in o.a. Nederland, Duitsland en Engeland, als choreograaf, als personal coach... Kortom alle mogelijke functies die je als podiumkunstenaar voor en achter de schermen kunt hebben.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor toelating moet je ook een positieve uitslag van auditie, selectie en medische keuring hebben.

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/dansacademie

Associate degree ICT

Iets voor jou?

Ben jij nieuwsgierig naar technologie en wil je leren door te doen? Werk je graag samen, maar kun je ook zelfstandig aan de slag? Wil je snel een goede start maken op de arbeidsmarkt? Dan is de Associate degree (Ad) ICT iets voor jou! In deze tweejarige hbo-opleiding leer je hoe je ICT-oplossingen ontwikkelt voor echte organisaties. Je ontwikkelt niet alleen technische vaardigheden zoals programmeren, systeembeheer en data-analyse, maar leert ook hoe je effectief samenwerkt, communiceert en opdrachtgevers adviseert. De techniek is het middel, de communicatie maakt het verschil.

In het eerste jaar ontdek je de breedte van het ICT-vak en ontwikkel je een stevige basis. Na een gezamenlijke start ga je verder in de door jouw gekozen specialisatie: platform engineer, data-analist of fullstack developer. In het tweede jaar ga je de diepte in en werk je steeds zelfstandiger aan projecten, waarbij je in leergemeenschappen samenwerkt en via innovatiewerkplaatsen direct verbonden bent met de beroepspraktijk.

Wat kun je worden?

Na de opleiding kun je direct aan de slag als bijvoorbeeld Fullstack Developer, Platform Engineer of BI Professional. Met jouw technische kennis én communicatieve vaardigheden kun je effectief schakelen tussen techniek en organisatie en ben je direct inzetbaar. Heb je de smaak te pakken? Dan kun je doorstromen naar de bachelor ICT, die je vervolgens in twee jaar kunt afronden.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Let op: wiskunde is geen vereiste, maar kennis van wiskunde B is wel belangrijk om de studie succesvol te kunnen volgen.

Disclaimer

De Ad ICT is een nieuwe opleiding in ontwikkeling. De Ad start in september 2027 onder voorbehoud van accreditatie.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/adict.

Associate degree Ondernemen

Iets voor jou?

Ben je ambitieus, creatief, praktisch en klantgericht? Wil je een eigen onderneming starten tijdens je opleiding? Heb je al een eigen bedrijf en wil je dit verder uitbouwen? Dan is de Ad Ondernemen de opleiding voor jou!

In het eerste jaar staat de voorbereiding op ondernemerschap centraal. Heb je een bedrijfsidee, dan kun je dit verder uitwerken. Heb je nog geen idee, dan krijg je ruimte om je te oriënteren op mogelijke bedrijfsideeën. Vervolgens stel je een ondernemingsplan op en in het tweede semester ga je daadwerkelijk ondernemen. In het tweede jaar maak je een verdiepingsslag in je onderneming en in je professionele ontwikkeling als ondernemer.

Wat kun je worden?

Na de opleiding – en zelfs tijdens je opleiding – kun je aan de slag als zelfstandig ondernemer in je eigen bedrijf. Als ondernemer houd je je bezig met alle onderdelen van de bedrijfsvoering. Van het positioneren van je product tot het bouwen aan je merk en je imago.

Heb je de smaak te pakken? Na de Ad kun je doorstromen naar de bachelor Ondernemerschap & Retail Management, die je vervolgens in twee jaar kunt afronden.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Wanneer je je aanmeldt word je uitgenodigd voor een intake om te kijken of de opleiding echt bij je past.

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/adondernemen

Associate degree Online Contentcreator

Iets voor jou?

Ben jij creatief, ondernemend en altijd op de hoogte van trends voor online media?

Dan is de Associate degree (Ad) Online Contentcreator iets voor jou!

In deze tweejarige opleiding op hbo-niveau leer je hoe je succesvolle online content maakt. Of het nu gaat om video's, blogs of social posts; wij leren jou de juiste skills.

Vanaf dag één werk je met echte opdrachtgevers uit het werkveld. Je doet ervaring op met de nieuwste tools en bouwt meteen een sterk portfolio op. We duiken in AI om slimme en innovatieve content te maken. Daarbij kijken we ook naar de ethische kant van technologie: wat kan en mag je doen?

Kortom: ben jij klaar om jouw creatieve ideeën om te zetten in online succes?

Wat kun je worden?

Na het afronden van de opleiding Ad Online Contentcreator heb je veel verschillende mogelijkheden. Je kunt aan de slag als bijvoorbeeld social media manager,

contentcreator, video-editor, influencer of marketeer. Bedrijven zijn continu op zoek naar creatieve professionals die hun online zichtbaarheid vergroten en hun merk versterken. Of je nu werkt bij een reclamebureau, een mediabedrijf of als freelancer, met jouw expertise in online contentcreatie ben je onmisbaar. Met jouw ondernemendheid, teamspirit en professionele houding ben je helemaal klaar voor een succesvolle carrière in de online wereld van communicatie!

Na het afronden van deze opleiding kun je er ook voor kiezen om door te studeren en in twee jaar de bachelor Communicatie, Communication & Multimedia Design of Commerciële Economie behalen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/oc

Associate degree Pedagogisch Educatief Professional

Iets voor jou?

Heb jij altijd al met kinderen willen werken en weet je dat elk kind net iets anders nodig heeft? Wil jij je eigen talent inzetten om kinderen een stapje verder te brengen? Dan is de Ad Pedagogisch Educatief Professional (Ad PEP) echt iets voor jou! Met deze opleiding leer je in twee jaar hoe je kinderen van 2-12 jaar kunt begeleiden in hun ontwikkeling op een school, in de opvang of in een buitenschoolse setting. Je maakt actief kennis met verschillende perspectieven op leren en ontwikkelen en je krijgt een brede pedagogische en didactische kennis. Daarnaast leer je hoe je activiteiten kunt aanbieden waardoor kinderen creatiever worden of meer gaan bewegen en je weet hoe je kunt aansluiten bij de talenten van een kind. In je stage breng je in de praktijk wat je hebt geleerd. Je kunt in het tweede jaar kiezen uit verschillende profielen: Pedagogisch Specialist; Sport & bewegen; Beeldende kunst; Muziek.

Wat kun je worden?

Met de Ad kun je vervolgens bijvoorbeeld aan de slag als:

- Leraarondersteuner op een basisschool
- Pedagogisch specialist in de kinderopvang
- Pedagogisch Coach/ beleidsmedewerker
- Educatief medewerker verlengde schooldag of kunst- en cultuurinstelling

Heb je de smaak te pakken? Dan bestaat de mogelijkheid om na afronding van de Associate degree door te studeren. Met het Ad PEP diploma kun je, afhankelijk van je gekozen profiel, doorstromen naar een bachelor die je (afhankelijk van het gekozen profiel) in 2 tot 2,5 jaar kunt afronden.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/adpep-voltijd

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/adpep-deeltijd.

Associate degree Sociaal Werk

Iets voor jou?

Wil jij later met mensen werken en écht iets voor een ander betekenen? Ben je nieuwsgierig naar wat mensen nodig hebben en hoe je hen kunt ondersteunen? Dan is de Associate degree Sociaal Werk echt iets voor jou!

In deze tweejarige hbo-opleiding leer je hoe je kwetsbare mensen en groepen in de samenleving ondersteunt in uiteenlopende situaties.

Je leert gesprekken voeren, samenwerken met andere professionals en te zoeken naar oplossingen die passen bij de situatie van de cliënt. Daarbij kijk je naar de leefwereld, wat er speelt en wat de cliënt nodig heeft. Tijdens de opleiding doe je veel praktijkervaring op. Wat je leert pas je direct toe in je leerwerkomgeving. Zo ontdek je stap voor stap hoe het is om te werken in de welzijns- en zorgsector.

Wat kun je worden?

Na deze opleiding kun je aan de slag in een begeleidende en coördinerende rol. Bijvoorbeeld in de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg, maatschappelijke opvang of bij welzijnsorganisaties in de wijk.

Met de Ad kun je bijvoorbeeld aan de slag als:

- groepsbegeleider
- woonbegeleider
- trajectbegeleider
- sociotherapeutisch medewerker
- coördinerend begeleider

Heb je de smaak te pakken? Dan kun je na de Associate degree Sociaal Werk doorstuderen. Je kunt bijvoorbeeld instromen in het derde jaar van de Bachelor Social Work. Ook doorstuderen naar opleidingen zoals Toegepaste Psychologie, Verpleegkunde of de Pabo is mogelijk.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/adsociaalwerk-voltijd
Deze opleiding wordt ook in deeltijd en duaal aangeboden. Kijk voor meer informatie op www.hanze.nl/adsociaalwerk

Associate degree Sport

Iets voor jou?

Heb jij passie voor sport en wil je je verdiepen in hoe je als sportprofessional vanuit diverse perspectieven toegevoegde waarde kunt creëren bij verschillende sociaal-maatschappelijke, economische en gezondheidsvraagstukken? Ben je organisatorisch sterk en durf je voorop te lopen? Dan is de Associate degree Sport echt iets voor jou!

De arbeidsmarkt vraagt steeds vaker om verbindende sportprofessionals met een hands-on mentaliteit die sterk zijn in de uitvoering, maar ook beschikken over managementvaardigheden. Deze tweejarige Associate degree op hbo-niveau leidt sportprofessionals op die zich kenmerken doordat ze met de voeten in de praktijk staan, met het hoofd overzicht kunnen bewaren en in staat zijn om mensen en middelen met elkaar te verbinden.

Wat kun je worden?

De Hanze biedt deze tweejarige opleiding aan met vier uitstroomprofielen:

- buurtsportcoach
- leefstijlcoach
- sportondernemer
- topsport- en talentcoach

Heb je de smaak te pakken? Na afronding van de Ad Sport kun je, na een positief advies en afhankelijk van je uitstroomprofiel, doorstromen naar de bachelor Sportkunde of de ALO. Voor Sportkunde volg je een aanvullend programma van 120 EC. Voor de ALO volg je een aanvullend programma van 120–150 EC, afhankelijk van de route die je binnen de Ad hebt gevolgd. Meer informatie vind je op de website.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor de Ad Sport gelden aanvullende toelatingseisen: deelname aan de Matching Day.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/adsport

Groningse les

Voor iedereen die naast studeren
ook een beetje Gronings wil leren.

Moi eem

Uitspraak: moi eém

Betekenis: hallo, maar dan veel
gezelliger

Bachelor- opleidingen van A tot Z

Associate degrees van
A tot Z vanaf pagina 22

Masteropleidingen van
A tot Z vanaf pagina 95

Nationale Studenten Enquête

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een jaarlijks terugkerende grootschalig landelijk onderzoek waarin studenten worden uitgenodigd om hun mening te geven over hun opleiding aan een hogeschool of universiteit.

Bijna 10.000 studenten van de Hanze vulden in 2026 de enquête in.

De algemene studenttevredenheid voor de Hanze in 2026 is een 3,73 op een schaal van 5.

Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs (AOLB)

Iets voor jou?

Wetenschappelijk én praktijkgericht. Ben je een vwo'er die het inspirerend vindt om aan kinderen les te geven? Ben je geïnteresseerd in wetenschappelijk onderzoek naar effectief leren, organisatie van onderwijs en verschillen tussen kinderen? Dan is de Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs iets voor jou.

De opleiding is een nauwe samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen en de noordelijke pabo's: Hanze en NHL Stenden Hogeschool. Met deze geïntegreerde opleiding kun je als vwo'er na vier jaar studeren twee bachelor diploma's behalen, een Pabo- en Pedagogische wetenschappen diploma. Je wordt opgeleid tot leerkracht in het basisonderwijs én je verwerft de eindtermen van de universitaire bachelor Pedagogische Wetenschappen. Het beste van deze twee werelden geeft jou een sterke basis als toekomstig leraar.

Gedurende de gehele opleiding volg je in elke periode vakken van de bachelor Pedagogische wetenschappen. Je volgt bovendien vakken van de pabo (hbo) en je loopt al vanaf het begin van de opleiding stage.

De opleiding kent een intensief programma vanwege de dubbele bachelor. Je zult zeker 40 uur per week aan de studie besteden.

Wat kun je worden?

In de eerste plaats kun je met deze combinatie van twee bacheloropleidingen terecht in het onderwijs. Je kunt direct als leraar basisonderwijs aan de slag. De meeste afgestudeerden kunnen direct aan het werk. Denk dan trouwens niet alleen aan lesgeven, maar ook aan beleids- en bestuursfuncties rondom onderwijs. Als student Pedagogische Wetenschappen word je daarnaast opgeleid voor een scala aan functies op het terrein van opvoeding, onderwijs, vorming en ontwikkeling van kinderen en volwassenen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
hbo	propedeuse				
	●				

Voor de opleiding AOLB gelden aanvullende toelatingseisen.

Meer weten? Kijk op www.rug.nl/aolb

Accountancy

Iets voor jou?

Tijdens de opleiding Accountancy leer je hoe je jaarrekeningen samenstelt en controleert. Ook kom je te weten met welke vragen ondernemers en organisaties te maken krijgen op fiscaal, financieel en organisatorisch gebied en hoe jij ze hierover het beste kunt adviseren. Je leert kansen en bedreigingen op tijd te herkennen en weet hoe je je organisatie daarop kunt voorbereiden. Jouw advies is dus letterlijk goud waard. Naast een adviserende rol kun je ook een controlerende rol hebben. Een controlerend accountant kijkt van buitenaf naar de cijfers van een organisatie. Niet alleen de financiën zijn dan belangrijk, maar je let ook op de maatschappelijke en ethische kant van de situatie.

Kortom: je adviseert over financiële zaken en controleert jaarrekeningen. Hiervoor moet je stevig in je schoenen staan en communicatief vaardig zijn.

Wat kun je worden?

Na je bachelor studie kun je direct aan de slag als assistent-accountant, financieel medewerker, controller of financieel adviseur. Deze functies vind je in het bedrijfsleven, bij banken en verzekeraars, bij de overheid en bij non-profit instellingen.

Wil je accountant-administratieconsulent (AA) of registeraccountant (RA) worden?

Dan kun je na je studie verder met een vervolgopleiding op post-hbo- of wo-niveau.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwv	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op

www.hanze.nl/accountancy

Applied Computer Science

Something for you?

Do you enjoy figuring out how things work, and making them work better? Are you curious about what happens beneath the surface of the devices, apps and systems around you? Then Applied Computer Science is the right programme for you. You will learn to design software, understand the hardware it runs on, and build solutions that connect the digital and physical world. From programming and computer architecture to networking, AI and embedded systems, you get a thorough grounding in all of it.

From day one, you will work on real projects for real clients. You learn by doing, and you quickly experience what it means to be to be a computing professional. What makes this programme unique is its focus on the intersection of software and electronics: you do not just learn to code, but to think like an engineer who understands the full stack, from circuit to cloud.

In the second year, you dive deeper into networking, distributed systems, operating systems and artificial intelligence. By the time you reach year three, you are ready to specialize, take on a minor, and, if you choose, gain international experience abroad. In your final year, you put everything you have learned into practice and work on professional products through national or

international internships and prove you are ready to make your mark as a computing professional.

Career prospects

As a graduate in Applied Computer Science, you will be equipped to work across nearly every sector. Examples of roles you could step into include software engineer, building platforms used by thousands of people; embedded systems or IoT developer, connecting smart devices to the world around them; AI or machine learning engineer, creating systems that learn and adapt; cybersecurity specialist, protecting critical digital infrastructure; and data engineer, transforming raw information into decisions that matter.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Would you like to know more?

Visit www.hanze.nl/computerscience.

See page 59 t/m 61 for the Dutch programme ICT.

Autonome Beeldende Kunst

Iets voor jou?

Bij de opleiding Autonome Beeldende Kunst word je opgeleid tot beeldend kunstenaar en voorbereid op een internationale kunstpraktijk. Een kunstenaar wordt gedreven door nieuwsgierigheid en het verlangen om nooit eerder geziene dingen te maken. ze hebben een eigenzinnige blik op de wereld en de ambitie een eigen positie in te nemen in de beeldende kunst. Herken jij je hierin en heb je een bijzondere belangstelling voor beeldende kunst? Hou je ervan zowel met je handen als met je hoofd te werken, om je heen te kijken en vooral ook dingen te maken? Dan zou deze opleiding weleens goed bij jou kunnen passen.

Wat kun je worden?

Een toekomst als autonoom beeldend kunstenaar. Het woord 'autonoom' zegt het al: je gaat een toekomst tegemoet als zelfstandig kunstenaar in een dynamische wereld. Jij zoekt je weg en kiest de richting waarin jij en je werk zich ontwikkelen. Dat betekent dat je zelf een professionele praktijk opbouwt. Op jezelf in een eigen atelier of als een spin in het web binnen een samenwerkingsverband. Steeds meer autonoom beeldend kunstenaars werken samen in een gemengde praktijk. Daarvoor heb je een open, ondernemende, onderzoekende en vooral nieuwsgierige houding nodig. Jij neemt niets voor waar aan, maar zoekt zelf uit hoe het zit. Jij wilt het proces van verbeelding van een idee, gedachte

of verlangen naar een beeld of ervaring op je eigen manier vormgeven. Dat leer je door te experimenteren, te onderzoeken en vooral veel te maken. Je verbeeldt, maakt en reflecteert. Het gaat erom dat je jouw ideeën, verlangens en fascinaties verwerkt tot beelden met behulp van de materialen, technieken en media die daarvoor het meest geschikt zijn. De vraag is steeds: wat wil je laten zien, hoe kun je dat laten zien en wat brengt het teweeg? De ene keer gebruik je verf, de andere keer film of fotografie, of maak je een computersimulatie of een ruimtelijk beeld. De benodigde vaardigheden kun je bij ons leren. De verbeelding moet uit jouzelf komen. Wij helpen je op weg.

De opleiding Autonome Beeldende Kunst wordt tweetalig aangeboden. Tijdens de lessen geldt Engels als voertaal met Nederlandse ondersteuning.

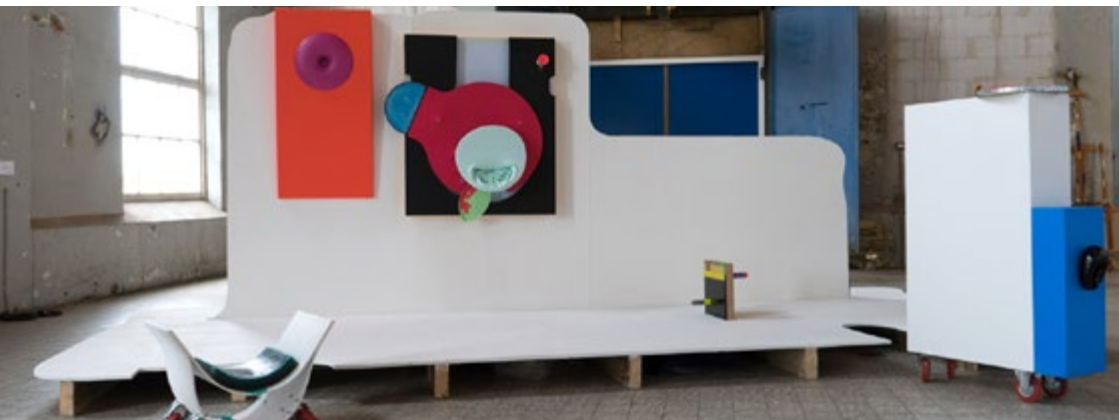
Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4			●		AE

De toelating vindt plaats via een toelatingsexamen.

Meer weten?

Kijk op www.academieminerva.nl/abk

Groningse les

Voor iedereen die naast studeren ook een beetje Gronings wil leren.

Kon minder

Uitspraak: kon min-der

Betekenis: Een compliment, maar dan op z'n noordelijks. Als een Groninger 'kon minder' zegt, dan bedoelt die eigenlijk: 'het is top, maar laten we niet overdrijven'.

Bedrijfskunde

Iets voor jou?

Wil jij je veelzijdig ontwikkelen en een organisatie in de volle breedte begrijpen? Dan is Bedrijfskunde dé opleiding voor jou! Je leert hoe je met een ondernemende houding verbeteringen toepast in en aan een organisatie.

De focus ligt op het verbeteren en vernieuwen van bedrijfsprocessen en de samenwerking tussen mensen, rekening houdend met de koers van de organisatie. Je leert organisaties vanuit een breed perspectief en met oog voor (inter-)nationale ontwikkelingen te bekijken, waardoor je als ondernemende professional een belangrijke bijdrage levert aan het beter laten functioneren van een organisatie.

Wat kun je worden?

Je wordt opgeleid als ondernemend bedrijfskundige. Voorbeelden van functies zijn: organisatie- of kwaliteitsadviseur, consultant, projectleider of implementatie-begeleider.

Bedrijfskunde biedt een goede basis voor zelfstandig ondernemerschap, maar is geen ondernemersopleiding

Bedrijfskunde in 4 jaar

Ontwikkel een veelzijdige blik om een organisatie te begrijpen en te laten groeien.

Toelatingseisen Bedrijfskunde in 4 jaar

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/bedrijfskunde

Bedrijfskunde in 3 jaar

Met een ondernemende en zelfredzame houding kun je kiezen voor deze snellere variant.

Toelatingseisen Bedrijfskunde in 3 jaar

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Bedrijfskunde deeltijd en Ad

Deze opleiding wordt ook in deeltijd en in de Associate degree (tweejarige deeltijdopleiding) variant aangeboden.

Meer weten? Kijk op

www.hanze.nl/bedrijfskunde-deeltijd
of www.hanze.nl/bedrijfskunde-ad

Bio-informatica

Iets voor jou?

Ben je geïnteresseerd in biologie én informatica? Lijkt het je interessant om te leren programmeren en praktisch aan de slag te gaan met projecten die echt een verschil maken in de wereld? Kies dan voor Bio-informatica!

In deze opleiding gebruik je de computer om biologische en medische vraagstukken op te lossen, zoals het opsporen van ziektes en het verbeteren van gewassen. Zo combineer je je biologische kennis met je informatica skills. Hiervoor hoef je nog niet te kunnen programmeren, dit wordt je stap voor stap geleerd. Zo maak je tijdens je studie kennis met verschillende computertalen en grote databases vol biologische gegevens waar jij de juiste kennis uit moet halen. Maar je leert ook alles over cellen en de biologie van DNA van mensen en virussen. Al deze aspecten combineer je al in je eerste jaar om opdrachten uit het werkveld op te lossen en zo meteen een goed beeld te krijgen van wat je als bioinformaticus allemaal kunt gaan doen.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde bio-informaticus ben je een onderzoeker die niet in het lab staat, maar die de computer gebruikt bij het oplossen van onderzoeksvragen. Met jouw kennis en vaardigheden ben je een schakel tussen laboratorium en data science. Samen met artsen, moleculair biologen en informatici bestudeer je belangrijke biologische of medische problemen. Je kunt bijvoorbeeld in een academisch ziekenhuis helpen om de oorzaken van ziektes te achterhalen, software ontwikkelen waarmee boeren meer uit hun gewassen halen of de genetische code van gevaarlijke nieuwe virussen ontrafelen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/bi

Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek, major Biologische en Medische Research

Iets voor jou?

Ben je geïnteresseerd in het leven van mens, plant en dier? Houd je van ontdekken en onderzoeken? Of wil je ziekmakende bacteriën of virussen opsporen?

Kies dan voor Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek. Het werkveld is even breed als afwisselend en altijd uitdagend. De opleiding kent twee hoofd-richtingen (majors). Je maakt al bij de start van de opleiding de keuze voor één van de majors: Biologische en Medische Research of Medische Diagnostiek.

Major: Biologische en Medische Research

Ga zelf aan de slag in het laboratorium en leer alles over biologie. Gebruik moderne apparatuur en ontdek hoe cellen en weefsels zijn opgebouwd en hoe ze functioneren. Niet alleen in het menselijk lichaam, maar ook bij planten en dieren. Met deze opleiding leer je alles wat je moet weten om een bijdrage te leveren aan de gezondheid van mensen, planten en milieu, en kun je dus veel kansen op.

Tijdens de opleiding krijg je veel kansen om je te ontwikkelen in een richting die jij interessant vindt. Je staat veel op het laboratorium en gaat aan de slag met uiteenlopende projecten, waarin je ook meteen ziet hoe de theorie in de praktijk werkt.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde van deze major kom je meestal in het onderzoek terecht, bijvoorbeeld bij een onderzoeksgroep van een universiteit of op een laboratorium van een bedrijf. Je kunt onderzoek doen naar erfelijke ziekten of kanker bij mensen, maar je kunt je ook verdiepen in plantenveredeling, ziekten bij dieren, biologische milieureiniging of de ontwikkeling van een nieuw geneesmiddel.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor mbo zijn er versnelde routes.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/bmr

Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek, major Medische Diagnostiek

Iets voor jou?

Ben je geïnteresseerd in het leven van mens, plant en dier? Houd je van ontdekken en onderzoeken? Of wil je ziekmakende bacteriën of virussen opsporen?

Kies dan voor Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek. De opleiding kent twee hoofdrichtingen (majors). Je maakt al bij de start van de opleiding de keuze voor één van de majors: Biologische en Medische Research of Medische Diagnostiek.

Major: Medische Diagnostiek

Spoor bacteriële infecties op en stel vast of de patiënt een erfelijke ziekte heeft. In deze praktische opleiding maak je een reis door het lichaam, en leer je alles wat je moet weten om ziektes te kunnen identificeren. Je werkt al tijdens je studie aan het uitvoeren van opdrachten van echte opdrachtgevers in ziekenhuizen en diagnostische laboratoria, en leert zo hoe je een belangrijke bijdrage kunt leveren aan de gezondheid van mensen.

Wat kun je worden?

Deze major leidt je op tot medisch diagnostisch analist en je werkveld ligt dan ook meestal binnen een medisch diagnostisch laboratorium van een ziekenhuis. Er zijn binnen deze laboratoria wel verschillende richtingen die je op kunt, afhankelijk van waar je interesses liggen. Waar je ook aan kunt denken als een toekomstig beroep is tester van geneesmiddelen in een farmaceutisch bedrijf of kwaliteitsmedewerker in een ziekenhuis of onderzoeksinstituut.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor mbo zijn er versnelde routes.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/md

Built Environment

Iets voor jou?

Als Built Environment (BE) ingenieur gebruik je jouw passie voor techniek om de wereld van vandaag én morgen te verbeteren. In dit vakgebied werk je aan een leefomgeving die goed functioneert, veilig, gezond én duurzaam is. Lijkt het jou leuk om je creativiteit en technische kennis in te zetten voor de gebouwde omgeving van de toekomst? Dan past de opleiding Built Environment heel goed bij jou! Deze brede opleiding geeft jou de mogelijkheid om verschillende richtingen binnen de gebouwde omgeving te ontdekken en verkennen. Daarna kies je een vakgebied waarin je wil specialiseren.

Vakgebieden

Bouwkunde

Je leert alles over het bouwkundig ontwerp en de technische uitvoering hiervan. Je ontwerpt de gebouwen van de toekomst en leert hoe je ze technisch voorbereidt, bouwt en onderhoudt.

Civiele techniek

Je leert ontwerpen en berekeningen maken voor bijvoorbeeld tunnels, bruggen, havens en (water)wegen: de infrastructuur. Veel

grote civieltechnische projecten worden internationaal uitgevoerd, waardoor je de mogelijkheid hebt om over de hele wereld te werken en te reizen.

Ruimtelijke ontwikkeling

Bij ruimtelijke ontwikkeling leer je over het plannen en ontwerpen van steden en landelijke gebieden. Je bestudeert onder andere hoe steden groeien, hoe wegen en gebouwen worden gepland en hoe we de natuur beschermen.

Wat kun je worden?

Je kunt als jonge ingenieur direct aan de slag, er is werk zat! Je kan aan het werk in een functie als ontwerper, projectleider, werkvoorbereider, uitvoerder, constructeur, adviseur, beleidsmedewerker, aannemer, ondernemer of onderzoeker.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/builtenvironment

Chemie

Iets voor jou?

Ben jij nieuwsgierig naar de wereld om je heen en vind je scheikunde interessant? Houd je ervan om dingen tot op de bodem uit te zoeken en wil je later graag een baan die echt een verschil maakt in de wereld? Of het nou gaat om de zoektocht naar duurzame energie, het recyclen van materialen of het vinden van nieuwe antibiotica, met de opleiding Chemie kun je een hoop bijdragen aan het verbeteren van de wereld om ons heen.

Tijdens de opleiding ga je zelf veel aan de slag op het lab met experimenten om nieuwe moleculen te maken of analyses uit te voeren. Zo werk je aan de productie van aspirine en maak je je eigen zonnecel. Sommige van deze opdrachten komen rechtstreeks aan het werkveld, dus ook tijdens je opleiding draag je al bij aan maatschappelijke vraagstukken.

Het eerste kwartaal van deze studie is gelijk aan die van de opleiding Chemische Technologie. Als je nog niet zeker weet welke opleiding je voorkeur heeft, kun je in november nog probleemloos switchen.

Wat kun je worden?

Je kunt aan de slag bij vrijwel elk laboratorium waar ze chemisch onderzoek uitvoeren als onderzoeksmedewerker, analytisch chemisch analist of productontwikkelaar. Bijvoorbeeld bij onderzoeksinstellingen die kijken naar de chemische aspecten op het gebied van gezondheid, water, energie, milieu, land- en tuinbouw of visserij. Maar veel studenten komen ook terecht bij grote werkgevers zoals bedrijven in de levensmiddelenindustrie, farmaceutische of (petro-)chemische industrie.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor mbo zijn er versnelde routes.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/chemie

Chemische Technologie

Iets voor jou?

Alles wat we in de wereld nodig hebben – van voedsel en medicijnen tot shampoo en brandstoffen - moet ergens gemaakt worden, en daarin spelen chemisch technologen een grote rol! Zij werken aan het ontwerpen, verbeteren en controleren van processen in veel verschillende soorten fabrieken.

Tijdens de opleiding Chemische Technologie combineer je scheikunde met natuurkunde en wiskunde en leer je alle bouwstenen van een fabriek kennen, tot je zelf je eigen proces kunt ontwerpen.

Het eerste jaar van de opleidingen Chemische Technologie en Chemie zijn gedeeltelijk hetzelfde. Dus als je nog niet weet welke studie je voorkeur heeft kun je na het eerste kwartaal nog zonder problemen wisselen.

Wat kun je worden?

Als chemisch technoloog zoek je de meest veilige en meest economische oplossingen voor veel verschillende soorten processen. Je onderzoekt hoe deze processen beter, sneller en schoner kunnen of ontwikkelt nieuwe producten. Met deze kennis kun je terecht

in allerlei grote en kleine (internationale) chemische bedrijven, zoals farmaceutische of petrochemische bedrijven. Hier kan je aan de slag als bijvoorbeeld project engineer of procestechnoloog. Daarnaast werken ook veel van onze studenten in de consultancy, waar ze klanten helpen nieuwe fabrieken te ontwerpen of de beste duurzame oplossing voor hun bedrijf te vinden.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Voor mbo en vwo zijn er versnelde routes.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ct

Chemische Technologie is TOP!

Onze opleiding Chemische Technologie is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Commerciële Economie

Iets voor jou?

Wil je leren hoe je merken laat groeien, klanten bereikt en commerciële kansen benut? Dan is Commerciële Economie jouw opleiding! Je bouwt een brede basiskennis op over marketing en ontwikkelt je professionele en persoonlijke vaardigheden. Daarnaast kies je een specialisatie in sales, communicatie of digital marketing.

Specialisatie Marketing & Sales Management

In sales draait het om relaties opbouwen en kansen zien. Je leert hoe je echt luistert naar de klant en ontdekt wat zij nodig hebben. Je vertaalt ontwikkelingen in de branche en informatie uit slimme tools zoals CRM-systemen naar groeimogelijkheden voor de organisatie.

Specialisatie Marketing Communication Management

Leer hoe je met sterke content en slimme campagnes mensen bereikt en enthousiast maakt. Ga je voor een TikTok-campagne, een commercial, outdoor reclame of juist een live event? Jij bedenkt de strategie, bepaalt de boodschap en kiest de juiste mix van media en middelen.

Specialisatie Digital Marketing

Hoe zorg je ervoor dat jouw product of dienst bovenaan in de zoekmachine verschijnt en dat websitebezoekers ook echt kopen? Aan de hand van databases en webanalytics breng jij het gedrag van bezoekers in kaart waardoor je kunt sturen op online succes.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde ben je breed inzetbaar in een grote variëteit aan commerciële functies, zoals online marketeer, commercieel manager, marketingmanager, salesmanager, accountmanager, brandmanager of communicatieadviseur, contentmarketeer en ondernemer.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ce
Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden.
Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ce-deeltijd

Zie pagina 74 voor de Engelse variant van Commerciële Economie.

Commerciële Economie werken & leren - dual

Iets voor jou?

Ben jij praktisch ingesteld en wil je leren door te doen? Heb je veel discipline en ben je niet bang voor een uitdaging? En wil je zo snel mogelijk aan de slag in de marketing en sales? Dan is Commerciële Economie Duaal de opleiding voor jou! Gedurende de hele opleiding werk je minimaal drie dagen per week in een baan die je zelf zoekt en die past bij de opleiding. Naast de drie dagen werken ben je één dag op de Hanze. Hier volg je colleges, practica, trainingen, en reflecteer je wekelijks met studiegenoten en een studiebegeleider op je ervaringen op de werkplek. Daarnaast is er één dag per week gereserveerd voor zelfstudie.

Tijdens de opleiding verdiep je je in verschillende vormen van (strategische) marketing, communicatie en sales. Je gebruikt je baan als case om analyses op los te laten. Je verdiept je in de interne organisatie en neemt haar (online) marketingactiviteiten goed onder de loep. Wat gebeurt er nu, en hoe kun jij met je opgedane kennis dit verbeteren? Elk blok kent een eigen thema, waarmee je je zowel tijdens de lessen als op je werkplek bezig houdt.

Om de studie goed te kunnen volbrengen, wordt er wel een beroep gedaan op je

planning- en organisatievaardigheden.

Je bent immers niet veel op school en moet veel zelfstandig doen. Je werkplek gebruik je als leeromgeving waarin je direct relevante werkervaring opdoet. Zowel binnen het bedrijf als bij de opleiding heb je een begeleider die jouw professionele ontwikkeling ondersteunt.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde ben je breed inzetbaar in verschillende commerciële functies, zoals (online) marketeer, commercieel manager, marketing manager, sales manager, account manager, export manager of brand manager. Omdat je al minstens vier jaar ervaring in het werkveld hebt opgedaan, kun je zelfverzekerd aan de slag!

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voordat je kunt starten met Commerciële Economie Duaal, doorloop je een intakeprocedure en werkplekscan.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ceduaal

Communicatie

Iets voor jou?

Ben je creatief, sociaal, taalvaardig, ondernemend, een organisatietalent en heb je affiniteit met media? Dan is de opleiding Communicatie iets voor jou! Je leert alles over marketingcommunicatie, storytelling, crisiscommunicatie, interne communicatie, visuele communicatie en campagnevoering, maar ook hoe je een communicatieonderzoek uitvoert. Je gaat vanaf dag één aan de slag met communicatieoplossingen voor echte opdrachtgevers of real life cases. Zo maak je al snel kennis met jouw toekomstige werkveld!

De praktische kant van het communicatievak krijgt ruim aandacht. Je traint je presentatie-technieken en je gaat aan de slag met vormgevingsprogramma's als InDesign, Photoshop, Premiere, Illustrator en Canva om online en offline content te maken, zoals video's (stories) voor social media en flyers. Ook leer je passende teksten te schrijven voor verschillende media en doelgroepen. Je kunt je creativiteit dan ook goed kwijt in de opleiding!

De opleiding is bovendien zo opgebouwd dat je na het eerste jaar veel keuzemogelijkheden hebt die passen bij jouw persoonlijke interesses en ambities. Wil je een half jaar in het buitenland studeren of stage lopen? Ook dat is mogelijk!

Wat kun je worden?

Als afgestudeerd communicatieprofessional kun je overal terecht: in het bedrijfsleven, bij de overheid, in de zorg, bij een onderwijsorganisatie, in de mediawereld of bij een communicatieadviesbureau. Ook kun je als zelfstandig ondernemer een eigen bedrijf beginnen. Voorbeelden van functies zijn: communicatieadviseur, campagnemanager, woordvoerder, eventmanager, social media expert of content creator.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/communicatie

Zie pagina 66 voor de Engelse variant van Communicatie.

Communication & Multimedia Design

Iets voor jou?

Als CMD'er ontwerp je interactieve oplossingen die het leven van mensen beter maken. Van augmented reality beleving en coderen tot visueel ontwerp en interactieve installaties in een museum; jij ontwerpt en maakt digitale producten die iedereen kan gebruiken.

Bij de opleiding Communication & Multimedia Design leer je nieuwe media, apps en crossmediale communicatie ontwerpen en realiseren. In het eerste jaar leg je een brede basis in vormgeving, digitale techniek en gebruikersgedrag. Je leert creatief ontwerpen volgens een ontwerpcyclus waarbij je ook onderzoek doet naar de wensen van de gebruiker. Tijdens de realisatie ga je met moderne technologieën aan de slag om van je ontwerp een werkend prototype en eindproduct te maken. Na de realisatie meet je of het product of de campagne effectief is.

Vanaf het tweede jaar werk je voor echte opdrachtgevers in creatieve projecten. Je verdiept je in storytelling en mixed reality om tot een passende oplossing te komen voor

gebruikers. Daarnaast kun je je specialiseren door middel van diverse keuzevakken. Ben jij een creatieve denker die met prikkelende visuele ideeën komt? Of vind je het interessanter om met interaction design, usability en programmeren aan de slag te gaan? Aan de hand van de keuzevakken, een stage in het derde jaar en een opdracht bij een innovatiewerkplaats in jaar vier bepaal jij grotendeels je eigen leerroute.

Wat kun je worden?

Voorbeelden van functies waarin je aan de slag kan zijn: UX/UI Designer, Interaction Designer, Creatief Concepter, Visual Designer of Front-end Developer.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/cmd

Creative Media & Game Technologies

Something for you?

Want to create impactful digital experiences using cutting-edge technology? The Creative Media and Game Technologies (CMGT) programme empowers you to shape the future through game development and creative next-gen technologies. This four-year international programme welcomes creative minds who are passionate about digital innovation, whether you live and breathe games, love creating visuals and art, or are drawn to using technology to solve real problems.

At CMGT, you learn by creating, not by taking exams. We challenge you to go beyond simply using technology by exploring its potential for groundbreaking solutions in creative media. Our curriculum covers the full spectrum of game development and creative media, from design and art to technology and user experience. Through real projects for actual clients, you will turn digital concepts into working products, integrating user feedback along the way. With a strong emphasis on research, innovation, and entrepreneurship, CMGT gives you the tools to discover your passions and shape your own path.

Career prospects

Upon graduation, you will have a solid foundation of skills and real-world experience, ready to thrive in the fast-moving creative technology industry. Your CMGT degree opens doors to roles like Game Designer, Level Designer, Narrative Designer, 3D Artist, Game Programmer, UI/UX Designer, AR/VR Developer, and Studio Founder. Graduates also go on to become art directors, technical artists, creative technologists, and more, taking their skills into industries in games, media, film, healthcare, education, and beyond.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Please note that there is an additional requirement for this study.

Visit www.hanze.nl/cmgt for more information.

Dans / Docent Dans

Iets voor jou?

Droom jij van een carrière in de (internationale) performing arts? Kijk dan eens naar de opleidingen Dans of Docent Dans (of een combinatie van beide). Je volgt je opleiding in Amsterdam of Groningen aan het Lucia Marthas Institute for Performing Arts (LMIPA). LMIPA leidt podiumkunstenaren en Performing Arts docenten op voor het nationale en internationale werkveld. Binnen de opleiding Dans word je opgeleid in dans, zang en acteren, de triple threat. De opleiding Docent Dans bereidt je voor op het docentschap binnen de performing arts. LMIPA onderhoudt zeer intensieve contacten met het (internationale) werkveld. Aan LMIPA doe je (internationale) praktijkstage ervaring op gedurende de hele opleiding, en niet alleen in het laatste jaar.

Wat kun je worden?

Afgestudeerden van de opleiding Dans zijn te zien op nationale en internationale podia én maken deel uit van o.a. musicalcasts, dansgezelschappen en zijn werkzaam binnen de popindustrie. Na het volgen van de opleiding Docent Dans, ben je klaar om les te geven in het reguliere onderwijs en bij performing arts-opleidingen en culturele instellingen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor toelating moet je ook een positieve uitslag van auditie, selectie en medische keuring hebben.

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/dansacademie

Dans / Docent Dans is TOP!

Onze opleidingen Dans en Docent Dans zijn TOP-opleidingen en behoren tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

Iets voor jou?

Ben jij graag bezig met kunstzinnige activiteiten? Wil je kunst maken en bekijken? En beschik je naast beeldende talenten ook over mondelinge en schriftelijke vaardigheden? De opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving begint en eindigt met kunst en educatie. Onze studenten kunnen goed met mensen omgaan en willen kennis opdoen over kunstonderwijs. Wij hebben een passie voor kunst en zijn geïnteresseerd in alles wat met kunst te maken heeft; zowel in het maken ervan als in de wereld erachter. Als jij dat ook vindt dan is deze opleiding echt iets voor jou!

Wat kun je worden?

Je wordt opgeleid tot maker-educator die als makende mens midden in de wereld staat. Je leert je uit te drukken in verschillende vormen van beeldende kunst, inclusief de meest moderne vormen van digitale media. Tegelijkertijd leer je hoe je dat kunt overbrengen op groepen leerlingen, studenten en cursisten. Maken en denken gaan hier hand in hand; je wordt met regelmaat aangezet om je beeldend werk in een grotere context te plaatsen van kunstgeschiedenis, kunsteducatie, pedagogiek en kunstfilosofie.

Als je deze opleiding hebt afgerond, kun je aan het werk als docent in de beeldende vakken, CKV, Kunst Algemeen en Kunst Beeldend. JJe bent bevoegd om de volgende beroepen uit te oefenen: Vakdocent primair onderwijs, leraar voortgezet onderwijs, leraar middelbaar beroepsonderwijs, leraar voortgezet onderwijs, docent beroepsonderwijs en volwasseneducatie, cultureel (educatief) ondernemer.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

De toelating vindt plaats via een toelatingsexamen.

Meer weten? Kijk op
www.academieninerva.nl/docentbkv

Docent Beeldende Kunst en Vormgeving is TOP!

Onze opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Docent Muziek

Iets voor jou?

Als student Docent Muziek word je opgeleid tot veelzijdig muziekdocent die anderen inspireert met muziek en open staat voor allerlei stijlen/ kunstdisciplines en manieren van muziek maken.

Wat kun je worden?

Je wordt opgeleid tot een veelzijdig muzikant en muziekdocent met een persoonlijk Artistiek Profiel. Je bent muzikmaker die interdisciplinair kan werken en thuis is in verschillende muziekstijlen. Je leert meerdere muziekinstrumenten bespelen en bent in staat om groepen muzikaal te leiden en je doet mee aan muziekproducties en projecten. Je krijgt bij ons de ruimte om de opleiding af te stemmen op je eigen ideeën en ambities. Zo word je de muziekdocent die jij wilt zijn!

Bij onze opleiding Docent Muziek vinden we het belangrijk om met en van elkaar te leren. We werken daarom vaak met alle jaren door elkaar heen in projecten en werkgroepen. Daarnaast heb je ook lessen samen met studenten van de Bachelor Muziek, waardoor iedereen elkaar op onze school kent. Ook hebben we regelmatig een DoMu-Talk waarin je actuele informatie over het onderwijs en de planning krijgt. Hier komen

zo nu en dan ook gasten om te vertellen over een inspirerend onderwerp.

Je krijgt les van docenten die midden in het werkveld staan. Ze geven bijvoorbeeld muziekles op toonaangevende scholen in het Noorden of zijn gerenommeerde musici of muziekmakers die op veel verschillende plekken toffe projecten doen. Met onze opleiding Docent Muziek staan we midden in het werkveld en hebben we een breed netwerk van samenwerkende partners.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voordat je aan het conservatorium kunt studeren, moet je een toelatingsexamen afleggen.

Meer weten? Kijk op www.prinsclausconservatorium.nl

Docent Muziek is TOP!

Onze opleiding Docent Muziek is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Elektrotechniek

Iets voor jou?

Wil jij leren hoe je technologie slimmer, duurzamer en efficiënter maakt? Bij Elektrotechniek werk je aan de technologie van de toekomst. Je leert hoe elektronica, software en techniek samenkomen in innovatieve toepassingen, van robotica en slimme systemen tot duurzame energie en industriële automatisering.

Tijdens de opleiding werk je aan praktijkgerichte projecten en ontdek je hoe je apparaten, machines en energiesystemen slimmer kunt maken. Je ontwikkelt brede technische kennis op het gebied van elektronica, programmeren, sensoren, energietechniek en automatisering. Daarnaast leer je samenwerken, analyseren en technische vraagstukken oplossen. Binnen de opleiding kies je één van de drie specialisaties (majors): Mechatronics, Sensors & Smart Systems of Energy & Power Electronics. Zo geef je richting aan jouw opleiding op basis van jouw interesses en ambities.

Wat kun je worden?

Na de bachelor Elektrotechniek ontvang je de graad Bachelor of Science en kun je aan de slag bij bedrijven en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland. 85% van de afgestudeerden vindt binnen een jaar een eerste baan. Afgestudeerden werken bijvoorbeeld in functies als R&D engineer, robotics engineer en embedded software engineer.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/elektro

De opleiding Elektrotechniek wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/elektrotechniek-deeltijd

Je kunt deze opleiding ook in het Engels volgen. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/electric

Ergotherapie

Iets voor jou?

Jezelf wassen, aankleden, boodschappen doen, brood smeren, typen, fietsen. Pas als je een beperking of ziekte hebt, realiseer je je hoe fijn het is om die gewone dingen zelf te kunnen. Om niet afhankelijk te zijn van andere mensen. Als ergotherapeut coach en begeleid jij je cliënten om dingen zelfstandig te kunnen doen, op een nieuwe manier. Je focust nooit op iemands beperkingen. Wat kan jouw cliënt wél: dát is je startpunt. Wil jij mensen weer in hun kracht zetten? Dan is Ergotherapie jouw studie!

Als ergotherapeut werk je nauw samen met jouw cliënt. Wat heeft jouw cliënt en diens omgeving nodig om een zo zelfstandig mogelijk leven te leiden? Welke technologie en hulpmiddelen kunnen daarbij helpen? Is daarvoor kennis, ervaring of hulp uit andere vakgebieden belangrijk? Dat puzzel je uit, samen met je cliënt, zijn omgeving en collega's van andere disciplines. Bijvoorbeeld verpleegkundigen, fysiotherapeuten, logopedisten, maatschappelijk werkers, artsen en activiteitenbegeleiders.

Wat kun je worden?

Na je studie kun je overal in Nederland en Europa aan de slag als ergotherapeut. Vooral in Noord-Nederland is de behoefte aan ergotherapeuten al jaren groot. Veel ergotherapeuten werken in een instelling voor revalidatie, in de ouderenzorg of in de gehandicaptenzorg. Ook zorgconsulenten en beleidsmedewerkers bij gemeenten en andere overheidsinstellingen hebben nogal eens een achtergrond als ergotherapeut. Hetzelfde geldt voor arbeidsdeskundigen bij een verzekeringsmaatschappij. En last but not least: je kunt natuurlijk ondernemer worden en je eigen praktijk beginnen!

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/ergotherapie

Facility Management

Iets voor jou?

Lijkt het je leuk om grote evenementen te organiseren en ben je pas tevreden als iedereen het naar z'n zin heeft? Denk je dat het regelen van gezonde werkplekken, goede parkeervoorzieningen, milieubewuste inkoop, een veilige werkomgeving en goed gewaardeerde catering iets is wat jij goed zou kunnen regelen? Dan is Facility Management de opleiding voor jou!

Facility Management is een bedrijfskundige opleiding met een mensgerichte insteek.

Vanaf dag één duik je bij ons in de beroepspraktijk. Je krijgt les van professionals uit het vakgebied, je gaat op excursies en je voert projecten of onderzoek uit voor echte opdrachtgevers.

De opleiding begint met een oriëntatie op het brede vakgebied van Facility Management. In het tweede en derde jaar kun je de invulling van je studie gedeeltelijk zelf bepalen. Je loopt stage binnen een bedrijf naar jouw keuze en kun je een (Engelstalig) semester International Facility Management volgen. Dit is handig als voorbereiding op een stage in het buitenland. Verder kun je kiezen uit een minor van Facility Management, zoals Eventmanagement, Inkoop of Veiligheid. Maar je kunt er ook voor kiezen om elders een minor te volgen. In het vierde jaar start je met afstuderen.

Wat kun je worden?

Facility Management draait om mensen, diensten en werkplekken. Je kunt als FM-professional praktisch overal aan de slag waar mensen georganiseerd werken of waar mensen als gast verblijven. Zowel in het binnen- als het buitenland. Na de opleiding kan je onder andere aan het werk als facility manager, hospitality manager, consultant huisvesting, project manager, facilitair inkoop, catering manager of event manager.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/facilitymanagement

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/fmdeeltijd

Zie pagina 67 voor de Engelse variant van Facility Management.

Finance & Control

Iets voor jou?

Als bedrijfseconoom ben je de financiële sparringpartner en dynamische spil in de organisatie. Je brengt mensen, middelen, informatie en processen bij elkaar. Je kijkt vooruit en denkt en rekent in scenario's, om bij financieel economische beslissingen te kunnen inspelen op risico's en kansen. In je toekomstige beroep ben je in staat de gevolgen te berekenen van bijvoorbeeld een nieuw te ontwikkelen productieproces of een overname. Je beschikt over de vaardigheden om financiële processen binnen een organisatie te analyseren en te controleren.

Finance & Control draait niet alleen om cijfers, maar ook om de wereld achter die cijfers. Je kunt je daarom goed inleven in mensen en situaties. Goede communicatieve vaardigheden zijn heel belangrijk. Hier besteden we in je opleiding veel aandacht aan. Naast het behalen van een zo hoog mogelijke winst houden organisaties steeds meer rekening met duurzame en maatschappelijke belangen. Als bedrijfseconoom verlies je deze aspecten niet uit het oog.

Wat kun je worden?

Afgestudeerden van de opleiding Finance & Control vind je terug in allerlei branches; je

kunt werken als financieel professional bij de overheid (zorg, onderwijs, gemeente, provincie, natuurbeheer) maar ook in het bedrijfsleven. Denk aan de financiële dienstverlening, de grotere winkelketens, een productiebedrijf of een landelijke sportorganisatie. Dat is het mooie van de opleiding Finance & Control; je bent wendbaar en kunt in alle sectoren aan het werk. Voorbeelden van veelvoorkomende functies zijn: assistant controller, assistant treasurer, financial manager, operational manager, bedrijfseconomisch adviseur, risico – of financieel analist, business intelligence analist.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/fc

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/fc-deeltijd

Zie pagina 68 voor de Engelse variant van Finance & Control.

Finance, Tax and Advice

Iets voor jou?

Als financieel en fiscaal adviseur kun je straks aan de slag binnen een breed werkveld, dat talloze kansen biedt. Binnen dit werkveld opereer je op het snijvlak van economie, bank-en verzekeringswezen en recht, met name het fiscale recht. Je adviseert particuliere klanten, ondernemers en organisaties over fiscale mogelijkheden, financiële producten en het afdekken van risico's. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vermogensplanning, zakelijk en particulier krediet, herstructurering, risicomanagement, verzekeringen en financiële planning.

Je leert tijdens de opleiding alles over de verschillende onderdelen van de (zakelijke) financiële en fiscale dienstverlening en je signaleert kansen en risico's voor de klant. Je krijgt daarnaast ook de mogelijkheid (niet verplicht) om deel te nemen aan de landelijke examens die nodig zijn om Wft-diploma's te behalen. Omdat de Hanze een erkend exameninstituut is, kun je dit gewoon op school doen. Dit zorgt ervoor dat je al tijdens je stage en gelijk na je afstuderen aan de slag kunt als wettelijk erkend adviseur.

Wat kun je worden?

Veel afgestudeerden gaan na hun studie aan de slag bij een fiscaal advieskantoor, bank, verzekeraar of intermediair. In de overheidssector kun je bijvoorbeeld aan de slag bij de Belastingdienst, gemeente of rechtbank.

Voorbeelden van veelvoorkomende functies zijn: belastingadviseur, financieel adviseur, financieel planner, bedrijfsfiscalist, financieel beleidsmedewerker bij de lokale overheid (lokale heffingen), hypotheekadviseur, relatiemanager.

Uiteraard liggen er ook in andere organisaties kansen voor fiscale en financiële adviseurs en kun je na je bacheloropleiding kiezen voor verschillende masteropleidingen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/fta

Fysiotherapie

Iets voor jou?

Een topsporter met een gescheurde kruisband, een verpleegkundige met een pijnlijke rug, een studente die na haar gecompliceerde beenbreuk weer moet leren lopen of een oma die revalideert na haar heupoperatie; zou jij deze mensen professionele hulp willen bieden? Dan is de studie Fysiotherapie iets voor jou. Fysiotherapeuten zijn specialisten in beweging. Zij observeren, adviseren en motiveren hun cliënten om terug te veroveren wat zo vanzelfsprekend lijkt: bewegingsvrijheid. De Hanze biedt als enige in Noord-Nederland de opleiding Fysiotherapie aan.

Wat kun je worden?

Fysiotherapie is een breed vakgebied. Je kunt aan de slag bij ziekenhuizen, verpleeghuizen, revalidatiecentra, medische kinderdagverblijven, zorgverzekeraars of arbodiensten, in het bedrijfsleven, in particuliere praktijken, op sportscholen en fitnesscentra of bij (top)sportorganisaties. De kans op een baan is groot in zowel binnen- als buitenland. Het Nederlandse diploma Fysiotherapie staat erg hoog aangeschreven.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/fysiotherapie

Ben je vwo'er? Dan kun je ook kiezen voor de versnelde 3-jarige route Fysiotherapie.

Fysiotherapie is TOP!

Onze opleiding Fysiotherapie is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Nast de Nederlandstalige opleiding biedt de Academie voor Gezondheidsstudies ook een International Physiotherapy Programme aan (voertaal Engels). Kijk voor meer informatie op **www.hanze.nl/physiotherapy**

ICT, major Software Engineering

Iets voor jou?

Kun jij je nog een leven voorstellen zonder ICT? Technologie, software en AI worden een steeds groter deel van onze samenleving. We browsen, betalen, communiceren, registreren, luisteren muziek, we gamen, we scrollen. We leven en werken met software.

In de major Software Engineering leer je hoe je die software maakt. Je leert hoe je (mobiele) applicaties ontwerpt, bouwt en beheert. Hierbij is AI een belangrijk instrument. Het doel is vaak bedrijfsmatig: je ontwikkelt software voor bedrijven, zodat die beter en efficiënter kunnen werken. Als Software Engineer leer je de uitgebreide mogelijkheden van ICT kennen en word je opgeleid tot developer die snel met nieuwe technologieën kan werken. Je leert onderzoeken aan welke eisen software moet voldoen en hoe je deze vertaalt naar een ontwerp en een werkend programma.

Wat kun je worden?

Na je afstuderen ben je een allround expert en kun je aan de slag als bijvoorbeeld software engineer, web developer, programmeur, systeemontwikkelaar of IT service manager. Software engineering is

een discipline die voortdurend in beweging is door de stormachtige ontwikkelingen op het gebied van ICT. Het perspectief op een baan is dan ook zeer goed.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Let op: wiskunde is geen vereiste, maar kennis van wiskunde B is wel belangrijk om de studie succesvol te kunnen volgen.

Software Engineering is een van de drie majoren (richtingen) van ICT: SE, NSE (pag. 60) en BITM (pag. 61). Tijdens het eerste jaar maak je kennis met vakken van alle drie de richtingen. Bij inschrijving voor de opleiding ICT kies je een richting; je kunt in de loop van het eerste jaar nog probleemloos switchen.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict-deeltijd

ICT, major Network & Security Engineering

Iets voor jou?

Cyberaanvallen op banken, skimming op pinautomaten, datalekken en virusmails die computers platleggen: digitaal gevaar loert overal. Digitale veiligheid, of cybersecurity, is dus niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Voor organisaties en bedrijven is een goed georganiseerde en veilige ICT-infrastructuur van essentieel belang. Network & Security Engineers weten hoe je die bouwt én onderhoudt.

Als je kiest voor de major Network & Security Engineering combineer je informatica en techniek. Je ontwerpt ICT-infrastructuren en weet hoe je computersystemen beveiligt. Je verdiept je daarnaast in digitaal forensisch onderzoek. Dat wil zeggen dat je verstand hebt van cybercriminaliteit én van de bestrijding daarvan.

Wat kun je worden?

Na je opleiding kun je direct aan de slag, bijvoorbeeld als netwerkspecialist, systeembeheerder, infrastructuur specialist, network engineer, security officer of (Dev) Ops-engineer. Omdat de ontwikkelingen elkaar in een razend tempo opvolgen zal

er altijd uitdagend werk te vinden zijn. Het perspectief op een baan is zeer goed.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Let op: wiskunde is geen vereiste, maar kennis van wiskunde B is wel belangrijk om de studie succesvol te kunnen volgen.

Network & Security Engineering is een van de drie majoren (richtingen) van ICT: SE (pag. 59), NSE en BITM (pag. 61). Tijdens het eerste jaar maak je kennis met vakken van alle drie de richtingen. Bij inschrijving voor de opleiding ICT kies je een richting; je kunt in de loop van het eerste jaar nog probleemloos switchen.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict-deeltijd

ICT, major Business IT & Management

Iets voor jou?

In onze digitale wereld is data overal. Organisaties maken belangrijke keuzes op basis van data en Artificial Intelligence (AI). Wil jij leren hoe een festival sneller tickets verkoopt met slimme data? Of hoe een webwinkel efficiënter kan werken door AI? Bij de major Business IT & Management ontdek je hoe je bedrijven efficiënter en winstgevend maakt door data en technologie slim in te zetten.

De major Business IT & Management is de perfecte mix van bedrijfskunde en technologie: je leert niet alleen hoe systemen werken, maar ook hoe je ze strategisch inzet binnen organisaties. Wil jij alles weten over Business Intelligence (het analyseren en managen van data), Business Process Management (het optimaliseren van bedrijfsprocessen), Project Management (teams zo aansturen, dat je de bedrijfsdoelen haalt) en Data Science (data zo verwerken, dat je het goed kunt analyseren voor bedrijfsdoelen)? Dan is dit de opleiding voor jou!

Wat kun je worden?

AI en data zijn dé toekomst. Bedrijven zoeken continu naar talent dat hen helpt om wendbaar en innovatief te blijven. Na je studie kun je terecht bij zowel commerciële organisaties als

overheidsinstanties zoals DUO, de politie of gemeente.

Voorbeelden van functies zijn: business analyst, data analyst, process manager, projectleider of IT service manager.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Let op: wiskunde is geen vereiste, maar kennis van wiskunde A is wel belangrijk om de studie succesvol te kunnen volgen.

Business IT & Management is een van de drie majoren (richtingen) van ICT: SE (pag. 59), NSE (pag. 60) en BITM. Tijdens het eerste jaar maak je kennis met vakken van alle drie de richtingen. Bij inschrijving voor de opleiding ICT kies je een richting; je kunt in de loop van het eerste jaar nog probleemloos switchen.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ict-deeltijd

HBO-Rechten

Iets voor jou?

Een hotelketen kan niet meer aan zijn financiële verplichtingen voldoen. Wat gebeurt er met de gasten die al geboekt hebben? Iemand heeft een goedlopend bedrijf samen met zijn echtgenote, maar gaat scheiden. Een provincie start een omgevingsprocedure vanwege de aanleg van een nieuwe snelweg. Kan dit zomaar? Wil je weten hoe het juridisch allemaal in elkaar steekt? Beschik jij over een goede beheersing van de Nederlandse taal en sta je verbaal sterk in je schoenen? Vind je het interessant om alledaagse problemen juridisch tot op de bodem uit te pluizen? Dan is HBO-Rechten iets voor jou!

Wat kun je worden?

Tijdens de opleiding HBO-Rechten verdiep je je in de (inter)nationale wet- en regelgeving en leer je de fijne kneepjes van het juridische vak. Als hbo-jurist ben je de schakel tussen het recht en de praktijk. Denk aan juridisch advies aan een cliënt of je eigen organisatie, het verhalen van schade die iemand heeft geleden, het aanpassen van contracten, het voorbereiden van een rechtszaak, het opstellen van een bezwaar- en beroepsschrift of het uitvaardigen van een dagvaarding.

Na deze vierjarige hbo-opleiding krijg je de graad Bachelor of Laws en kun je aan de slag bij de overheid, het bedrijfsleven of in juridische beroepen van de advocatuur, het notariaat of de rechtbank. Bij veel organisaties is er juist behoefte aan juristen op hbo-niveau. Voorbeelden van functies zijn juridisch beleidsmedewerker of adviseur bij de overheid of een woningbouwcoöperatie, juridisch medewerker bij een rechtsbijstandverzekeraar, privacy officer of bedrijfsjurist bij een grote onderneming.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/hbo-rechten

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/rechten-deeltijd

Human Resource Management

Iets voor jou?

De opleiding Human Resource Management is echt iets voor jou als je geïnteresseerd bent om organisaties en haar medewerkers klaar te stomen in deze snel veranderende omgeving. De opleiding HRM is ook een goede basis als je een loopbaanprofessional, arbeidsmarktspecialist of veranderkundige wilt worden. We leiden je op tot een ondernemende, kritisch onderzoekende, reflectieve en veelzijdige HR-professional.

Als HR-professional adviseer je organisaties als het gaat om aannemen of inhuren van medewerkers. Daarnaast help je organisaties met hun economische en maatschappelijke doelstellingen door medewerkers op een productieve en duurzame manier te laten werken. Kenmerkende eigenschappen van HR-professionals zijn mensen kennis en gevoel voor verhoudingen. Je bent sociaal, communicatief vaardig en kunt goed samenwerken.

Wat kun je worden?

Kies je voor de opleiding Human Resource Management, dan kies je voor diversiteit. Doordat je wordt opgeleid tot een daadkrachtige en breed georiënteerde HR-professional kun je na je studie in allerlei branches en bij uiteenlopende bedrijven aan

de slag. Voorbeelden van functies zijn: HR-adviseur, HR-manager, organisatieadviseur, loopbaanadviseur, coach of recruiter.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/hrm

Human Resource Management deeltijd en Ad

Je kunt deze bachelor ook in een versnelde route van 3 jaar doen en in deeltijd volgen. Ook bieden we een associate degree (ad) hrm aan in deeltijd en duaal. Kijk voor meer info op www.hanze.nl

Human Resource Management is TOP!

Onze opleiding Human Resource Management is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Industrieel Product Ontwerpen

Iets voor jou?

Van technisch geavanceerde 'wearables' tot iconische interieurproducten: als student Industrieel Product Ontwerpen (IPO) ontwerp je producten die mensen dagelijks gebruiken. Je combineert techniek, vormgeving en gebruiksvriendelijkheid en ontwikkelt je eigen stijl als ontwerper. Of jouw interesse nu ligt bij techniek, duurzaamheid of vormgeving; jouw ontwikkeling als productontwerper staat centraal.

Tijdens de opleiding werk je aan realistische ontwerpvragestukken voor echte opdrachtgevers. Je leert schetsen, ontwerpen, onderzoeken en prototypes maken. Daarbij houd je je bezig met materiaal, vorm, techniek en het gebruik van producten. Je bent regelmatig te vinden in de werkplaatsen en makerspaces om jouw ideeën ook echt te realiseren.

IPO is een kleinschalige opleiding met veel persoonlijk contact tussen studenten en docenten. Vanaf dag één doe je praktijkervaring op en werk je aan producten voor morgen.

Wat kun je worden?

Na afloop van de opleiding overzie je productontwikkeling van tekenafel tot prototype en marktintroductie en kun je alle kanten op. Dat kan zijn bij een klein ontwerp bureau, een middelgroot productiebedrijf of een multinational en in uiteenlopende functies:

Design engineer: je ontwikkelt nieuwe (technische) producten, systemen of processen of verbetert bestaande.

Productmanager: je beheert het volledige proces van productontwikkeling, van concept en lancering tot marketing en financiën.

Zelfstandig ontwerper: je werkt als onafhankelijk ondernemer binnen jouw eigen bedrijf of laat je voor klussen inhuren door externe bedrijven.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/ipo

International Business

Something for you?

The International Business (IB) programme prepares you to become a business professional with a global mindset, who is ready to add value to international business and society. IB graduates obtain an internationally recognised Bachelor of Business Administration (BBA) degree. The programme is offered in two English-taught routes: The four-year route is aimed at students with a havo or mbo level education. The three-year route is available to students with a vwo level education and involves more self-study.

All students will complete a year abroad, spending a semester studying at one of our 120 international partner universities and a semester doing a business placement at a company abroad. The International Business School (IBS) at Hanze prides itself on creating the ideal mix of theoretical classes and practical experience. You will learn about core areas of business, such as marketing, finance, supply chain and HRM, but you will also develop your professional skills, including intercultural sensitivity, information management and communication. You will further broaden your horizons by learning an

additional foreign language of your choice – Spanish, German, French, or Mandarin Chinese. IBS also offers excellent study mentoring and each student is assigned a dedicated Academic Advisor.

Career prospects

Many graduates are offered jobs with their international placement company or the company for which they did their graduation project. Our alumni are located around the world and work at top global companies, such as Google, IBM, Rabobank, Volkswagen, PwC and Philips. The most popular roles include marketing & sales manager, finance & accounting manager, business consultant, project & account manager and entrepreneur.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Would you like to know more? Visit www.hanze.nl/ib4

International Communication

Something for you?

International Communication (IC) is a study programme for inquisitive students who understand the effects that messages, news and campaigns have on society, who feel comfortable using modern communication technology and who consider the world as their home.

In this hectic and connected world, organisations have to communicate effectively with their stakeholders. Effective communication builds solid reputations, produces powerful messages and establishes relationships with stakeholders on a personal level. The IC programme will give you the skills to adapt to changes in a fast moving industry, identify the dynamics behind effective communication and put the knowledge and skills you gain into practice. In choosing this longstanding international programme you will be joining students from all over the world to study communication in an international context and from an intercultural perspective.

You will learn about public relations, marketing, consultancy, crisis communication, public affairs and business communication. You will receive media

training, learn how to write publications and organise an international event. Throughout the programme, special attention is paid to developing intercultural competencies and facilitation skills.

Career prospects

The IC programme prepares you for an international career in a range of positions, some of which include: public relations advisor, communications coordinator, marketing communication consultant, public affairs officer, social media strategist, press officer and event manager.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Would you like to know more? Visit www.hanze.nl/internationalcommunication

See page 47 for the Dutch programme Communicatie.

International Facility Management

Something for you?

Are you interested in organising large events and only satisfied when everyone is having a great time? Do you wish to ensure that employees, patients, or residents have everything they need? Do you like creating spaces in which people feel comfortable? Then International Facility Management is the programme for you!

Facility Management (FM) is all about people, services and workplaces. It goes without saying that people function better in a welcoming environment, whether at work or in their spare time. To help create this positive atmosphere, FM professionals work behind the scenes to enhance the functionality of environments. FM professionals are responsible for creating a positive atmosphere in work places, residences and spaces of leisure.

In the first year you gain insight into how to develop a sustainable and innovative work environment. In the second year, you expand your knowledge of housing and you design your own service by means of Design Thinking. Every semester you will focus on a theme. Within these themes you immerse yourself in projects related to hospitality, health or sustainability. In the third year you have the opportunity to study abroad (to do a minor) at a partner university around the world.

The fourth year starts with a semester called Experience, in which you will focus on the experience of people in a space. Next to that you start preparing for your graduation project.

Career prospects

As a qualified FM professional there are various executive positions to fulfill. Examples include: head of facility services, hospitality manager, real estate professional, purchasing specialist, catering manager, events project manager or head of safety & ICT. Whatever direction you choose to go, you are guaranteed to have a versatile career enabling you to use your talents.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Would you like to know more?
Visit www.hanze.nl/ifm

See page 55 for the Dutch programme Facility Management.

International Finance & Control

Something for you?

There is an increasing demand for finance professionals who can communicate across cultures and are aware of differences between cultures and the characteristics of international dynamics. International Finance & Control (IFC) graduates receive an internationally recognized Bachelor of Science degree. This is an English-taught 4-year programme. Students enrolled in this programme acquire an international perspective on the world of finance, economics, and business. There will be lectures and workshops.

You will apply your knowledge and skills in the projects you have each block. A very important aspect of your training is that you move confidently in an intercultural setting: so intercultural knowledge and skills are part and parcel of this bachelor programme. The programme includes creating new business models, assessing risks, financing new enterprises, and making sure you stay in control as business progresses. During the programme you will apply your knowledge and skills to practical business cases. Upon graduation you will be well-prepared for your new international future.

Career prospects

After graduation a wide range of professions are available for graduates of International Finance & Control, for example: Management accountant, Business analyst, Business or Financial controller, Treasury Manager, Governance, Risk and Compliance Manager.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Would you like to know more?
Visit www.hanze.nl/ifc

See page 56 for the Dutch programme Finance & Control.

Johan Cruyff Academy

Iets voor jou?

Leef jij op dit moment voor je sport, maar wil je ook na jouw sportcarrière blijven werken in de sportwereld? Dan is de hbo-opleiding Commerciële Economie, met de focus op sportmarketing & sportmanagement, aan de Johan Cruyff Academy Groningen geschikt voor jou.

De Johan Cruyff Academy Groningen biedt een hbo-opleiding Commerciële Economie waarbij je topsport en studie goed kunt combineren. Door flexibiliteit en een programma op maat is het mogelijk om ook aan je sportieve verplichtingen, zoals een wedstrijd in het buitenland of een trainingskamp, te blijven voldoen. Je gaat twee of drie dagen per week naar school en studeert veel zelfstandig en 'op afstand'. Hierdoor kun je ook tijdens je sportieve presentaties actief blijven voor je opleiding.

Wat kun je worden?

De Johan Cruyff Academy bereidt je voor op een loopbaan als marketeer of manager in de sportwereld. Topsporters met een hbo-opleiding zijn gewild op de arbeidsmarkt. Dankzij hun hoge opleidingsniveau in combinatie met hun sportervaringen en winnaars mentaliteit, bezitten zij competenties waar veel organisaties naar

zoeken. Voorbeelden van functies die je later kunt vervullen, zijn: sportmarketeer, commercieel manager, brandmanager, beheerder sponsorbudgetten, sportmakelaar en communicatieadviseur.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor deze opleiding geldt een topsporteis. Je dient te voldoen aan in ieder geval één van de volgende eisen:

1. Je bent op het hoogste niveau in je sport actief. Dit betekent dat je in jouw leeftijdscategorie deelneemt aan nationale kampioenschappen en/of in het bezit bent van een beloftestatus van je bond.
2. Je hebt een actuele status A-/selectie-H/P- of IT-/Nt status van NOC*NSF.

Een intakegesprek vormt onderdeel van de toelatingsprocedure om te bekijken of je vooropleiding en sportniveau, alsmede je motivatie om de studie te volgen, in lijn zijn met de toelatingseisen en doelstellingen van het studieprogramma.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/jca

Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO)

Iets voor jou?

Zit sport je in het bloed? Vind je het leuk om anderen te leren sporten en bewegen? Wil je kinderen en jongeren stimuleren hun talent te ontwikkelen en bijdragen aan duurzaam bewegen voor jong en oud? Dan is de ALO dé opleiding voor jou! Het organiseren en begeleiden van sportprogramma's en -activiteiten is één van de belangrijkste taken binnen de ALO.

Vanaf het begin van de opleiding maak je kennis met lesgeven. Eerst aan elkaar en al snel ga je ook lesgeven in het werkveld. Je maakt kennis met de verschillende werkvelden van de sportleraar en gaat stage lopen in het basisonderwijs.

Wat kun je worden?

Je wordt opgeleid voor een breed en dynamisch domein waarin je veel verschillende functies kunt uitvoeren. Na het afronden van de ALO kun je aan de slag als sportleraar in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast kun je werken bij een gemeente, sportvereniging of sportbond. Ook is het mogelijk om te werken als

buurtsportcoach of combinatiefunctionaris op het snijvlak van buurt, onderwijs en sport, of als trainer/coach. Na het volgen van aanvullende cursussen binnen de opleiding kun je bovendien aan de slag als outdoor & adventure educator. Sommige studenten kiezen ervoor om een eigen sportonderneming te starten. Wil je doorstuderen, dan kun bijvoorbeeld kiezen voor de Master Talentontwikkeling & Diversiteit of de Master Gezonde Samenleving.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor de ALO gelden wettelijk aanvullende toelatingseisen. Voordat je kunt starten neem je deel aan een motorische vaardigheidentest en een sportmedisch geschiktheidsonderzoek, zodat we zeker weten dat je goed voorbereid aan de opleiding kunt beginnen.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/aloe

Lerarenopleiding Pabo-ALO

Iets voor jou?

Leraar basisonderwijs én sportleraar worden? Bij de Hanze kan dat in 4,5 jaar! Met deze opleiding behaal je zowel het bachelordiploma van de Pabo als van de ALO. Vanaf de start doe je ervaring op met lesgeven, eerst aan medestudenten en later tijdens stages in het basisonderwijs. Daarnaast maak je kennis met verschillende sporten, verbeter je je sportvaardigheden en neem je deel aan de outdoor experience. Je volgt vakken zoals Nederlands, Engels en Rekenen-Wiskunde en leert hoe deze met andere vakgebieden verbonden kunnen worden. Ook is er veel aandacht voor pedagogiek en didactiek, waarbij je leert over de ontwikkeling van kinderen en hoe je deze kunt stimuleren.

In de hoofdfase verdiep en verbreed je je kennis en vaardigheden. Je leert onder andere hoe je een rijke leeromgeving creëert, een schooldag dynamisch vormgeeft en bewegend leren inzet in de klas. Je loopt twee dagen per week stage en volgt daarnaast werk- en hoorcolleges, waardoor theorie en praktijk nauw met elkaar verbonden zijn.

Wat kun je worden?

Met een Pabo- en ALO-diploma ben je breed inzetbaar in het onderwijs en heb je goede arbeidsmarktperspectieven. Je bent bevoegd om les te geven in het basis- en speciaal (basis-)onderwijs. Met je ALO-diploma mag je daarnaast Lichamelijke Opvoeding geven in het voortgezet onderwijs en het mbo.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor havo en mbo zijn er toelatingseisen. Er zijn daarnaast aanvullende eisen (AE) voor mbo, havo en vwo.

Zie ook de Opleiding Leraar Basisonderwijs (Pabo) op pagina 80 en Pabo-Zorg op pagina 82.

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/pabo-alo

Logopedie

Iets voor jou?

Wil je mensen helpen? Heb je gevoel voor taal en communicatie? Lijkt het je een mooie uitdaging om mensen letterlijk een stem te geven? Dan spreekt de opleiding Logopedie je vast aan. Tijdens de opleiding leer je alles over problemen die mensen kunnen hebben op het gebied van stem, slikken, spraak, taal, ademhaling en gehoor. Je doet bijvoorbeeld kennis op over een kind met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) of een oudere die een beroerte heeft gehad en daardoor een spraakprobleem heeft. Als je kiest voor Logopedie in Groningen, dan kies je voor een allround opleiding die hoog staat aangeschreven.

Wat kun je worden?

Logopedisten kom je op allerlei, soms verrassende, plaatsen in de samenleving tegen. In ziekenhuizen, praktijken, doven instituten en verpleeghuizen, maar ook op de toneelschool waar acteurs leren hoe ze zich verstaanbaar kunnen maken in de schouwburgzaal, zonder hun stem te forceren. Ook kun je je eigen logopediepraktijk starten.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/logopedie

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/logopedie-deeltijd

Management in de Zorg

Iets voor jou?

Ben jij die pro-actieve en creatieve student die de zorg beter wil maken, maar niet zelf met de handen aan het bed wil staan? Dan is Management in de Zorg iets voor jou!

Deze opleiding leidt jou op tot een professional die met een vernieuwende en creatieve blik naar de zorg kijkt en met toekomstgerichte oplossingen komt. Een professional die verstand heeft van mensen, organisaties, zorg & welzijn en de mogelijkheden van zorgtechnologie.

Wat kun je worden?

Na je studie heb je een brede kijk op management en ken je de ins en outs van dienstverlening binnen zorg en welzijn. Je kunt aan de slag als projectleider, coördinator, adviseur of consultant in gezondheidszorg of de welzijnssector, bij gemeenten, arbodiensten of verzekeraars. Op termijn kun je bovendien doorgroeien naar functies als manager in zorg en welzijn, leidinggevende of teamleider. Daarnaast kun je terecht komen in kleine, innovatieve ondernemingen die nieuwe producten of diensten voor de zorg en welzijnssector leveren, of je zet zelf zo'n onderneming op.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/managementindezorg

Duale opleidingen Management in de Zorg

Management in de Zorg kun je ook als duale Bachelor of Associate degree opleiding volgen.

Marketing Management

Something for you?

Are you interested in studying in an international environment with students from over 35 nationalities? Would you like to develop your sales, marketing and communication skills? And are you ready to dive into international marketing issues? Then Marketing Management is the programme for you!

In a world where people are increasingly exposed to excessive promotion and advertising, organisations deal with the challenge of making their products and services stand out from the crowd. What exactly does my customer want and need? And how can I convince someone to buy our brand, and not the competitor's? The Marketing Management programme prepares you to effectively deal with these kind of issues and is fully dedicated to developing your commercial talent, through an applied teaching approach. You will collaborate with other students in intercultural teams and tackle a wide range of real-life marketing and sales issues that affect the way business is conducted nowadays. This will enable you to put theory into practice. Marketing subjects, such as online marketing, brand management and key-accountmanagement are supported by courses enabling you to develop your

professional skills, such as presentation skills, customer orientation and intercultural sensitivity.

Are you ready for a challenge? Dive into the dynamic world of marketing!

Career prospects

The programme prepares you for an international career in a range of marketing-related positions, some of which include: sales manager, (online) marketer, digital marketing specialist, social media marketer, communications advisor, brand manager and account manager.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Would you like to know more? Visit www.hanze.nl/marketingprogramme

See page 45 for the Dutch programme
Commerciële Economie.

Mechanical Engineering

Something for you?

Are you an ambitious, driven student looking to build a career in Mechanical Engineering? Hanze University of Applied Sciences offers a unique three-year bachelor's programme, allowing you to obtain a Master of Science degree in just 4.5 years.

From day one, you will work on practical solutions for real-world challenges, such as the energy transition. You will collaborate with students from around the world in a close-knit and international learning community, guided by dedicated lecturers.

During the programme, you will explore the broad field of mechanical engineering through courses such as product analysis, applied mechanics, energy technology and materials engineering. Alongside theoretical courses, you will take part in practical lab sessions and work on projects.

Career prospects

Most of our graduates work in technical and engineering roles at national and international companies such as ASML and Philips. Career opportunities include roles as a technical adviser, project leader or academic researcher. You can also use your entrepreneurial skills to start your own business.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo					

This is the 3 year bachelor's programme for Mechanical Engineering. We also offer the Dutch 4 year programme Werktuigbouwkunde. See page 94 for more information.

Would you like to know more? Visit www.hanze.nl/mechanicalengineering

Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken

Iets voor jou?

Hoe kijk je in het menselijk lichaam zonder te opereren? Welke apparatuur gebruik je daarvoor? Hoe maak je gebruik van straling en radioactiviteit in de gezondheidszorg? Dit alles en nog veel meer leer je tijdens de opleiding Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken (MBRT). In vier jaar tijd kom je alles te weten over het menselijk lichaam en de meest moderne bestralingstechnieken en medisch beeldvormende technieken zoals echo, röntgen en mri. Je leert hoe je zinvolle zorg en medische technologie combineert.

Wat kun je worden?

Kies je voor MBRT, dan kies je voor een veelzijdige opleiding nu en een veelzijdig beroep later. Als Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige kun je binnen een ziekenhuis op verschillende afdelingen aan de slag, zoals bij de Radiotherapie of een Medische Beeldvormingsafdeling.

Je kunt ook kiezen voor het bedrijfsleven, bijvoorbeeld als ontwikkelaar van medische apparatuur of voor een baan in een screeningscentrum. De kans op een baan is goed. Wat je ook kiest, je werkt altijd op het snijvlak van gezondheidszorg en techniek. Die combinatie maakt het beroep interessant en afwisselend.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/mbrt

Mondzorgkunde

Iets voor jou?

Wil jij ervoor zorgen dat mensen van jong tot oud en van verschillende achtergronden een gezond gebit hebben en houden? Wil je mensen motiveren om goed voor hun eigen mond te zorgen? En houd je ervan om met je handen te werken? Ben je daarnaast zorgvuldig, ambitieus, mens- en resultaatgericht? Dan is Mondzorgkunde jouw studie! Als mondhygiënist werk je samen met patiënten aan het voorkomen en oplossen van verschillende soorten mondproblemen. Dat doe je onder andere door voorlichting en advies te geven, zoals een poetsinstructie. Ook help je mensen door het reinigen van hun gebit of door beginnende gaatjes te behandelen.

Wat kun je worden?

De opleiding Mondzorgkunde leidt jou op tot mondhygiënist. Als mondhygiënist werk je aan preventie van gebitsproblemen. De patiënten geef je voorlichting, instructies en advies. Ook mag je bepaalde diagnoses stellen en behandelingen doen. Over een passende baan direct na de studie hoeft je geen zorgen te maken. Je kunt vrijwel direct aan de slag in een tandartspraktijk, een orthodontiepraktijk, een praktijk voor parodontologie bij de GGD, een ziekenhuis

of in de commerciële sector. Of je begint je eigen praktijk.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	NF
havo	●	●	●	●	NF
mbo 4		●			NF

Goede kennis van scheikunde, biologie en Engels is noodzakelijk om succesvol de studie te doorlopen.

Voor de opleiding Mondzorgkunde geldt een numerus fixus. Dit betekent dat er een maximum aantal studieplaatsen is. Meld je uiterlijk 15 januari 2027 aan via www.studielink.nl.

Eventuele toelating vindt plaats via een selectieprocedure.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/mondzorgkunde

Mondzorgkunde is TOP!

Onze opleiding Mondzorgkunde is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Muziek

Iets voor jou?

Kies je voor het Prins Claus Conservatorium, dan kies je voor een studie die je kansen biedt op het podium, in de studio, in de klas – en meer! De ontwikkelingen in de wereld vragen om muziekprofessionals die ook buiten de gebaande paden durven gaan. Op het Prins Claus Conservatorium ontwikkel jij je tot musicus en maker in de samenleving: een ondernemende muziekprofessional die nieuwsgierig is naar de wereld om zich heen. Je doet tijdens de studie al ervaring op in diverse werkpraktijken, op festivals, bij orkesten, bij educatie- of zorginstellingen of in de muziekindustrie.

De opleiding Muziek biedt vijf programma's waarbinnen je je verder kunt specialiseren:

- Klassieke Muziek
- Jazz
- Dirigent Koor
- Dirigent HaFaBra
- Compositie & Muziekproductie (C&M)

Wat kun je worden?

Studeren aan het Prins Claus Conservatorium vraagt ambitie en inspanning. Tijdens de eerste twee jaren creëer je een stevige basis in de studierichting die je hebt gekozen. Via keuzeprogramma's leg je daarbij je eigen accenten. We stimuleren je jouw talenten

te ontdekken zodat je in jaar 3 en 4 je eigen route kunt kiezen. Je krijgt individuele en groepslessen, loopt stages, neemt deel aan concerten, masterclasses, themaweken en projecten met andere kunstdisciplines. Zo studeer je af als jonge maker die weet te inspireren, met een goed beeld van het werkveld en de plek die jij daarin wilt innemen. Met circa 300 studenten uit meer dan 30 landen, ruim 130 docenten, onderzoekers en stafleden vormen wij een hechte en diverse leergemeenschap waarin je je snel thuis zal voelen. Welk muzikaal verhaal breng jij mee? Je wordt uitgedaagd én begeleid om dit verhaal nog mooier te maken en je als mens en musicus verder te ontwikkelen.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voordat je aan het conservatorium kunt studeren, moet je een toelatingsexamen afleggen.

Meer weten? Kijk op
www.prinsclausconservatorium.nl

Foto: Harjan Offereins

Ondernemerschap & Retail Management

Iets voor jou?

Jaarlijks starten er in Nederland duizenden mensen een eigen bedrijf. Twee jaar later is bijna de helft daarvan alweer verdwenen. Aan enthousiasme en ondernemingszin heeft het vaak niet gelegen, wel aan gebrek aan kennis van zaken en onvoldoende vaardigheden. Bij Ondernemerschap & Retail Management leer je wat er allemaal komt kijken bij het opzetten en runnen van een bedrijf. Je gaat een toekomst tegemoet waarin ondernemerschap, marketing en management centraal staan. Heb je ondernemersbloed en sta je te popelen om je ideeën om te zetten in producten of diensten? Of ambieer je een managementfunctie in een (detail) handelsonderneming of het midden- en kleinbedrijf? Ben je zelfstandig, creatief, ambitieus en klantgericht? Kies dan voor Ondernemerschap & Retail Management.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde van de opleiding Ondernemerschap & Retail Management kun je je eigen zaak beginnen of bijvoorbeeld de zaak van je ouders overnemen. Van detailhandel tot horeca of recreatie: het is uiteindelijk je eigen keus die een bepaalde

branche tot je werkgebied maakt. Je hoeft natuurlijk geen eigen onderneming te starten als je de opleiding hebt afgerond. Je kunt ook als manager aan de slag bij een groot warenhuis of een supermarkt. Misschien word je wel verantwoordelijk voor het aansturen van meerdere vestigingen van een winkelketen waarbij je het management adviseert en ondersteunt op het gebied van het retailvak. Andere toekomstige functies voor afgestudeerden zijn medewerker hoofdkantoor retailketen, sales representative, franchisespecialist, franchisenemer, bedrijfsadviseur of accountmanager.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●		●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/orb

Opleiding Leraar Basisonderwijs (Pabo)

Iets voor jou?

Elk kind heeft talenten en jij wilt leren hoe jij bij kan dragen aan de groei en ontwikkeling van dat talent. Hoe bied je een kind een passende structuur om te leren? Hoe zorg je ervoor dat een kind zich fijn voelt in de groep? Hoe ontwerp je lessen die kinderen nieuwsgierig maken? Zijn dit vragen waarover jij meer wilt weten? Dan is de Pabo iets voor jou!

Jouw talent en inzet maken het verschil. In de klas, maar ook daarbuiten. Tijdens je studie aan de Pabo word je in vier jaar opgeleid tot leraar basisonderwijs. Je leert methoden en modellen om onderwijs te ontwikkelen. Ook leer je hoe je kunt aansluiten bij de talenten en nieuwsgierigheid van elk kind. Alles wat je leert, breng je tijdens je stages in de praktijk.

Wat kun je worden?

Als je aan de Pabo bent afgestudeerd ben je bevoegd om les te geven aan alle groepen in het basisonderwijs en in het speciaal (basis) onderwijs in Nederland. Je kan ook werken met jongeren in het voortgezet speciaal onderwijs of in de onderbouw van BB/KB van het VMBO. Je moet hiervoor wel een extra certificaat behalen na je opleiding. Scholen verwachten dat er de komende jaren veel werk is voor leraren!

Na de Pabo kun je aan de slag gaan als educatief medewerker, cultuurbegleiter, taalcoördinator of intern begeleider. Daarnaast behoort het volgen van een opleiding tot schoolleider tot de mogelijkheden. Je kunt na je bachelor ook een master volgen, zoals de master Talentontwikkeling & Diversiteit. Of een andere masteropleiding op het gebied van onderwijs of pedagogiek. Kijk voor meer informatie over de educatieve master Talentontwikkeling & Diversiteit op www.hanze.nl/mastertalent.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor havo en mbo zijn er toelatingseisen.

Zie ook de variant Pabo-ALO op pagina 71 en de Pabo-Zorg op pagina 82.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/pabo

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/pabo-verkort

Oriëntatiepropedeuse Economische opleidingen

Iets voor jou?

Je weet nog niet welke opleiding je moet kiezen, maar je weet wel dat je de economische richting op wilt. Dan is de Oriëntatiepropedeuse Economische Opleidingen iets voor jou! Tijdens deze propedeuse kom jij erachter welke opleiding het beste bij jou past. In het oriëntatiejaar maak je vanaf dag één kennis met vier grote thema's:

- Mens & Organisatie
- Finance
- Ondernemerschap
- Marketing

In de eerste twee blokken maak je kennis met alle thema's die spelen binnen de economische opleidingen van de Hanze. Dit doe je door middel van projecten en opdrachten binnen en buiten de Hanze. Voor blok 3 maak je een voorlopige keuze qua richting. Voor blok 4 kies je de definitieve opleiding en ga je je voorbereiden op de hoofdfase van jouw gekozen opleiding. Er is continu extra aandacht voor keuzebegeleiding, we willen namelijk dat jij goed op je plek komt.

Naar welke opleidingen kun je doorstromen?

Na het behalen van deze propedeuse kun je doorstromen naar het tweede jaar van de onderstaande opleidingen:

- Bedrijfskunde
- Commerciële Economie
- Finance & Control
- Human Resource Management
- Ondernemerschap & Retail Management
- International Business (ENG)
- Marketing Management (ENG)
- International Finance & Control (ENG)

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op
www.hanze.nl/orientatiepropedeuse-economie

Deze opleiding wordt ook in het Engels aangeboden. Kijk voor meer informatie op www.hanze.nl/orientationyear-economics

Pabo-Zorg

Iets voor jou?

Wil jij van betekenis zijn in het leven van kinderen? Kies dan voor Pabo-Zorg. Bij Pabo-Zorg leer je hoe je onderwijs en zorg met elkaar verbindt. Je ontwikkelt je tot een leerkracht die kinderen ziet, verschillen en talenten van kinderen benut en deze inzet als kracht.

Deze unieke opleiding richt zich op samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, zoals je die in de praktijk tegenkomt. De focus ligt op de ontwikkeling van kinderen in (gespecialiseerd) onderwijs en integrale kindcentra. Je leert niet alleen kijken naar wat een kind doet, maar vooral naar wat het nodig heeft, in de klas, op school, thuis en in de wereld eromheen.

Je leert hoe je als professional verbinding legt met ouders, collega's en andere professionals. Je verbindt perspectieven en expertise, zodat ieder kind de ondersteuning krijgt die past. Juist voor kinderen die om welke reden dan ook extra of andere ondersteuning nodig hebben, maak jij straks het verschil, door te zien, te begrijpen en te verbinden.

Wat kun je worden?

Met de opleiding Pabo-Zorg leg je een stevige basis voor een toekomst in het onderwijs, met een blik die verder gaat dan alleen lesgeven. Na het afronden van Pabo-Zorg kun je aan de slag als leerkracht in het (speciaal) basisonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs, met de mogelijkheid om ook andere rollen te vervullen rondom begeleiding en ondersteuning van het kind.

Binnen Pabo-Zorg ontwikkel je ook het profiel van brugfunctionaris. In deze rol ben je de schakel die school, ouders en andere professionals verbindt, zodat kinderen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, zowel in de klas als daarbuiten.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Voor havo en mbo zijn er toelatingseisen. Zie ook de Pabo-ALO op pagina 71 en de Opleiding Leraar Basisonderwijs (Pabo) op pagina 80.

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/pabo-zorg

Popular Culture

Iets voor jou?

Ben jij de artiest van morgen? Speel je in een band, of ontwerp je de posters? Ben je betrokken bij een festival of actief in het maken van clips? Op Minerva Academie voor Popcultuur werk je aan jouw kennis, attitude en vaardigheden om een maker met impact te worden. Midden in de wereld, vanaf het eerste jaar. Je werkt zelfstandig of in teamverband aan eigen projecten. Je bent onderdeel van een gemeenschap van creatieve makers met een mix van uiteenlopende achtergronden, kennis en smaak waarin je van je docenten en van en met elkaar leert. Wij bieden je de leeromgeving, reiken je kennis aan en coachen je in het verwerven van benodigde vaardigheden en houdingsaspecten. Jij bent verantwoordelijk voor je eigen succes. Je ontwikkelt je talent, je leert om zelfredzaam te zijn en je ontwikkelt de vaardigheden die nodig zijn om je eigen project van begin tot eind uit te voeren, alleen, met medestudenten of met professionals. Je netwerk groeit, omdat je collega's uit het creatieve netwerk overal ontmoet. Je carrière begint binnen de muren van de academie. Voordat je klaar bent, ben je al een op weg in het culturele veld.

Wat kun je worden?

Onze afgestudeerden komen als artistieke professionals in verschillende gebieden terecht. Ze staan bijvoorbeeld op het podium, schrijven songs, maken tracks, maken bijbehorende clips of visuals, ontwikkelen festivals, kleden die aan, of hebben een podcast of website waarin ze zichzelf of anderen presenteren. Soms als éénpitter maar ook vaak in collectieven of wisselende samenwerkingen. Het maken voor een publiek staat centraal in deze brede, interdisciplinaire opleiding. Je raakt je publiek met jouw verhaal. Zo creëer je impact.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

De toelating vindt plaats via een toelatingsexamen.

Meer weten? Kijk op
www.academieminerva.nl/popcultuur

Sociaal Juridische Dienstverlening

Iets voor jou?

Ben je maatschappelijk betrokken en wil je mensen helpen bij het oplossen van hun juridische en financiële problemen? Bied jij een helpende hand aan mensen in een kwetsbare positie en wil je hen wegwijs maken in het doolhof van wetten en regels, rechten en plichten? Dan is Sociaal Juridische Dienstverlening iets voor jou.

Voor veel mensen zijn onze wetten en regels te ingewikkeld. Als sociaal juridisch dienstverlener adviseer je mensen die in een kwetsbare positie zitten. Denk hierbij aan schulden, werkloosheid, ziekte, armoede en laaggeletterdheid.

Wat kun je worden?

Als SJD'er werk je vooral in organisaties die wet- en regelgeving uitvoeren en toepassen. Daarbij communiceer je veel met burgers die de gevolgen van wet- en regelgeving ondervinden of tegen een beslissing een juridische procedure willen starten. Vaak vervul je een bemiddelende rol.

Na deze vierjarige hbo-opleiding krijg je de graad Bachelor of Laws en kun je in verschillende organisaties aan de slag in uiteenlopende functies. Je kunt bijvoorbeeld werken bij gemeenten, het UWV, bewindvoeringskantoren, de verslavingszorg, justitie of in het gevangeniswezen.

Voorbeelden van functies zijn:

schuldhulpverlener, consulent werk en inkomen, hoor- en beslismedewerker bij de IND, bewindvoerder, reclasseringswerker, casemanager bij de verslavingszorg of juridisch adviseur bij WIJ(K) teams.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/sjd

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/sjd-deeltijd

Social Work

Iets voor jou?

Wil jij opkomen voor rechten en belangen van kwetsbare groepen? Vind jij een samenleving waar iedereen kan participeren belangrijk? Dan is Social Work je opleiding. Je leert mensen te ondersteunen en stimuleren in hun sociaal functioneren, waar mogelijk in en met hun eigen omgeving. Hierbij zijn autonomie en eigen kracht van mensen het uitgangspunt.

De opleiding Social Work leidt je op tot sociaal werker op het terrein van preventie, psychosociale ondersteuning, ontwikkelingsgerichte ondersteuning en praktische hulpverlening bij bijvoorbeeld psychische, pedagogische, financiële of sociale problematiek.

Wat kun je worden?

De sociaal werker is op veel terreinen inzetbaar. Denk bijvoorbeeld aan jeugdzorg, (forensische) psychiatrie, maatschappelijke opvang, sociale wijk/dorpenteams, vrouwenhulpverlening, vluchtelingenwerk of het ondersteunen van mensen met een verstandelijke of fysieke beperking. In de praktijk kom je

vaak complexe vragen tegen zoals: Hoe kan je kwetsbare mensen in kwetsbare buurten ondersteunen? Hoe kan je op een behandelgroep de jongere ondersteunen in zijn of haar ontwikkeling? Welke hulp hebben ouders nodig bij de opvoeding? Hoe kan je ouderen ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen?

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Om te ontdekken of jij matcht met de opleiding, doe je bij Social Work een Studiekeuzecheck. Dit is een verplicht onderdeel van de toelating.

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/socialwork

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/socialwork-deeltijd

Sportkunde

Iets voor jou?

Bij de opleiding Sportkunde kun je zélf het accent leggen binnen het brede vakgebied van sport en bewegen. Wil je je richten op sport als middel voor een sociale, betere wereld of op sport als middel voor een vitalere maatschappij? Ga je voor de onbegrensde businessmogelijkheden van sport of ben jij dé verbinder die alle disciplines bij elkaar brengt? Haal op basis van jouw passie het beste uit jezelf!

Wat kun je worden?

De Sportkunde-professional wordt opgeleid voor een breed en dynamisch domein waarbinnen je een scala van functies kunt uitvoeren. Je hebt passie voor sport en bewegen, bent proactief, creatief, onderzoekend en bereid het beste uit jezelf en anderen te halen. Je bent organisatorisch sterk en durft voorop te lopen. Na je afstuderen kun je aan de slag als sportmarketeer, coördinator buurtsportcoaches, eventmanager, leefstijladviseur, sportondernemer, beleidsadviseur sport, projectleider of trainer/coach.

Wil je doorstuderen? Na het behalen van je bachelor kun je kiezen voor het volgen van de Master Gezonde Samenleving. Deze master sluit naadloos aan op de bachelor Sportkunde. Binnen vijf jaar kun je een bachelor- én masterdiploma op zak hebben.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

Voor Sportkunde gelden aanvullende toelatingseisen: deelname aan de Matching Day en een Sportmedisch geschiktheidsonderzoek.

Meer weten?

Kijk op www.hanze.nl/sportkunde

Ook bieden wij de internationale variant Sport Studies aan. Sport Studies is een 3-jarige opleiding voor vwo'ers. Zie pagina 87 voor meer informatie.

Sport Studies

Something for you?

Are you passionate about sports and do you want to make a change? Are you open-minded and do you have strong social skills? Then this unique programme is just for you! The international Sport Studies programme is characterized by its professional focus and helps you to become an innovative sports professional. As a change agent you are able to make a difference at both individual and community level. The power of sports lays within the three core values of sports and physical activity:

- sport is an important part of a healthy lifestyle;
- sport creates economical value;
- sport can strengthen the social cohesion to change communities.

Sport Studies offers you a flexible programme that is built around these values. An important part of the programme are the (internship) assignments, we call these assignments challenges. Most challenges center around a practical assignment in a professional organization and all modules are designed to prepare you for these challenges. In this way you will gain real-life work experience in each year to kick-start your future career.

Since this is an international programme you are stimulated to study abroad for a period during the programme.

Career prospects

You can work in various sports sectors. Professions that you can fulfill after graduation include; sports marketeer, event manager, sports entrepreneur, training/coach, lifestyle coach, sports policy officer, community sports officer. In addition many graduates start their own business within the sport as entrepreneurs. The programme connects seamlessly with our scientific master (MSc.) Gezonde Samenleving (Dutch-taught). The unique combination of a practical bachelor with a Master of Science, means you can have both degrees within four years.

Entry requirements (for Dutch students)

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
VWO	●	●	●	●	AE

Would you like to know more? Visit www.hanze.nl/sportstudiesprogramme

We also offer the Dutch 4 year programme Sportkunde. See page 86 for more information.

Technische Bedrijfskunde

Iets voor jou?

Wil jij bedrijven verder helpen met jouw doordachte analyses? Wil je bedrijfsprocessen slimmer en efficiënter maken? En wil je werken in een technische omgeving? Met Technische Bedrijfskunde combineer je techniek én bedrijfskunde. Je krijgt het beste van twee werelden.

Als student Technische Bedrijfskunde leer jij om bedrijfsprocessen te managen, ontwikkelen en verbeteren. Je onderzoekt wat werkgevers en werknemers nodig hebben en vertaalt die inzichten in scherpe adviezen waar iedereen wat aan heeft – van de directie tot de productie. Zo help jij als ondernemer, manager of adviseur bedrijven slimmer, makkelijker en efficiënter werken.

Wat kun je worden?

Na de bachelor Technische Bedrijfskunde ontvang je de graad Bachelor of Science en kun je aan de slag bij bedrijven en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland. 71% van de afgestudeerden vindt binnen een jaar een eerste baan. Afgestudeerden werken bijvoorbeeld als business developer, supply chain manager of projectleider.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/tb

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/tb-deeltijd

Major Airline Pilot & Management (AP&M)

Heb je een passie voor vliegen? Ben jij avontuurlijk ingesteld en geïnteresseerd in bedrijfskunde en management? Dan is Airline Pilot & Management van de KLM Flight Academy in samenwerking met Technische Bedrijfskunde iets voor jou.

Eerst studeer je bijna twee jaar aan de Hanze bij de opleiding Technische Bedrijfskunde, daarna ruim twee jaar aan de KLM Flight Academy. Na het succesvol afronden van de opleiding heb je je diploma Bachelor of Science én je vliegbrevet op zak.

Kijk voor meer informatie en de speciale selectiecriteria op

www.klmflightacademy.nl

Toegepaste Psychologie

Iets voor jou?

Bij Toegepaste Psychologie leer je hoe je menselijk gedrag kunt begrijpen, beïnvloeden en beoordelen. Je kijkt naar algemene kenmerken van gedrag, maar ook naar de verschillen. Je leert situaties te onderzoeken door waarnemingen te doen, feiten te verzamelen en daar conclusies aan te verbinden. Daarnaast leer je plannen te ontwerpen om mensen verder te ontwikkelen of om situaties te beïnvloeden. Vanaf dag één word je gezien als beginnend professional! Je bent nieuwsgierig, ondernemend en je hebt een onderzoekende houding. Kennis van psychologie staat centraal, je leert veel theorie die je met vaardigheden toepast in praktijkopdrachten en stage. Bijvoorbeeld: hoe kan een jobcoach het zelfbeeld van werkzoekenden versterken? Wat voor app zou jongeren kunnen stimuleren om weerstand te bieden aan de verleiding om middelen te gaan gebruiken? Hoe coach ik kinderen of volwassenen om assertiever te zijn?

Wat kun je worden?

De kern van je werk is psychologische dienstverlening: coachen, begeleiden, trainen, voorlichten, testen en selecteren.

Het werkveld van de toegepast psycholoog is breed waardoor je in uiteenlopende beroepen en functies aan de slag kunt. Het menselijke gedrag, de beïnvloeding en beoordeling daarvan staat altijd centraal. Ook zul je veel samenwerken in een team met andere deskundigen. Om een goed beeld te krijgen waar Toegepast Psychologen werken, kijk op www.toegepastpsycholoog.nl

Voor de opleiding Toegepaste Psychologie geldt een numerus fixus met een selectieprocedure. Dit betekent dat er een maximum aantal studieplaatsen is. Meld je uiterlijk 15 januari 2027 aan via www.hanze.studielink.nl.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	NF
havo	●	●	●	●	NF
mbo 4		●			NF

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/tp

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/tp-deeltijd

Vastgoedkunde

Iets voor jou?

Een bouwlocatie ontwikkelen, een nieuwe invulling geven aan kantoorpanden, de waarde bepalen van panden en locaties, de verduurzaming van vastgoed en het vinden van huurders: de vastgoedmarkt is dynamisch en uitdagend. Er zijn altijd ontwikkelingen die vragen om innovatieve, creatieve en daadkrachtige professionals.

Je bent ook bezig met de ontwikkelingen in de maatschappij die direct invloed hebben op de vastgoedmarkt. Denk aan de vergrijzing: zijn er op termijn meer woonzorglocaties nodig, of passen we woningen zo aan dat ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen? Denk ook aan verduurzaming van mobiliteit: zijn er in de toekomst juist meer of minder parkeerplaatsen nodig in woonwijken? Dit is een kleine greep uit de uitdagingen waar een vastgoedprofessional mee te maken kan krijgen. De branche vraagt om deskundige professionals die (vernieuwende) oplossingen bedenken voor problemen van de toekomst. Ben jij die nieuwsgierige, integere vastgoedprofessional die zich bezig gaat houden met de twee kennisdomeinen Vastgoedontwikkeling en Vastgoedmanagement?

Wat kun je worden?

Als je de opleiding Vastgoedkunde met succes hebt afgerond kun je o.a. aan de slag als vastgoedmanager, vastgoedontwikkelaar, beleidsmedewerker bij een gemeente, beheerder beleggingsportefeuille, beheerder woningbezit van een woningcorporatie, taxateur of (bedrijfs)makelaar.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Kennis van economische vakken en cijfermatig inzicht zijn beide noodzakelijk om de opleiding succesvol te volgen.

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/vk

Verpleegkunde (hbo-v)

Iets voor jou?

Overall waar zorg wordt verleend, zijn verpleegkundigen werkzaam. Zij spelen een centrale rol in de gezondheidszorg. Naast zorgverlening, leveren verpleegkundigen een belangrijk aandeel in preventie door te voorkomen dat gezonde en kwetsbare mensen ziek worden.

Bij de hbo-opleiding Verpleegkunde word je breed opgeleid. Je leert het verpleegkundig beroep in al zijn dimensies kennen en je maakt je de verschillende rollen van verpleegkundige eigen. Bovendien leer je om over grenzen heen te kijken.

Je leert om zorg te verlenen in complexe situaties waarbij het altijd gaat om de zorgvrager in zijn sociale context. Je hebt hierbij een verbindende rol tussen zorgvrager, diens naasten en andere zorgprofessionals. Ook leer je hoe je in de praktijk de kwaliteit van zorg kunt verbeteren.

Wat kun je worden?

Als afgestudeerde hbo-verpleegkundige heb je een verbindende en regisserende rol tussen zorgvrager, familie, directe naasten en andere hulpverleners. Je kunt met je diploma op veel plaatsen terecht. Het werkveld kan variëren van wijkgerichte zorg tot ziekenhuis en van revalidatiecentrum tot geestelijke gezondheidszorg. Je werkzaamheden

kunnen onder meer bestaan uit preventie, gespecialiseerde zorg, ontwikkelingswerk, noodhulp, etc.

Wil je na je opleiding hbo-Verpleegkunde verder studeren? Dan kun je kiezen voor de Master Gezonde Samenleving of - na twee jaar werkervaring - voor de Master Advanced Nursing Practice of de Master Physician Assistant.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4			●		

Meer weten? Kijk op

www.hanze.nl/verpleegkunde

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op

www.hanze.nl/verpleegkunde-deeltijd

Verpleegkunde is TOP!

Onze opleiding Verpleegkunde is een TOP-opleiding en behoort tot de beste van Nederland! Bron: Keuzegids HBO Voltijd 2026.

Voeding en Diëtetiek

Iets voor jou?

Waar je ook kijkt, op tv, internet, boeken of magazines: gezond eten en leven is een hot item! En dat is niet zo vreemd. Overgewicht is een grote bedreiging voor de volksgezondheid.

Maar wat is gezond eten en wat juist niet? En is dat voor iedereen hetzelfde? Hoe maak je mensen daar bewust van en hoe adviseer je daarover? Dat is het terrein van de diëtist/voedingsspecialist. Je bent nieuwsgierig naar de rol van voeding in relatie tot een goede gezondheid. Daarnaast wil je meer weten over het gedrag van mensen als het gaat over voeding en voedsel. Wil je alles weten over over plantaardig eten, voedzame vetten en de kracht van koolhydraten? Dan is de opleiding Voeding en Diëtetiek de studie voor jou!

Tijdens de opleiding maak je kennis met de verschillende werkgebieden van de voedingsspecialist: Bedrijf, Vitaliteit en Zorg. Zo word jij de expert op het gebied van voeding en gezondheid die jij voor ogen hebt. Als specialist op het gebied van voeding zijn je belangrijkste taken in het kort: onderzoeken, adviseren en voorschrijven. Ook een belangrijk onderdeel van je werk is het motiveren en/of begeleiden van mensen om anders te gaan eten dan ze gewend zijn.

Wat kun je worden?

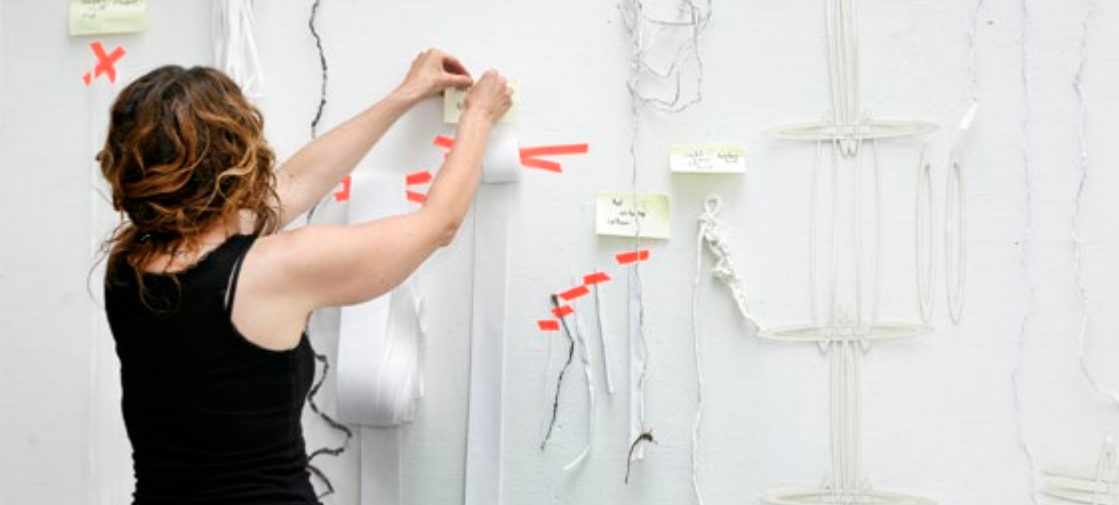
Na het volgen van de opleiding Voeding en Diëtetiek ben je dé specialist op het gebied van voeding in relatie tot de gezondheid van de mens. Met je brede kennis en vaardigheden kun je als diëtist/voedingsspecialist aan de slag in de gezondheidszorg, de voedingsindustrie, bij sportorganisaties of bij voorlichtings- en adviesbureaus.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/vd

Vormgeving

Iets voor jou?

Ontdek jouw eigen plek binnen de verschillende ontwerpdisciplines van onze opleiding en ontwikkel je tot een experimentele en betekenisvolle ontwerper die onderzoekend en creatief aan actuele ontwerp vragen werkt. Op basis van je talent en ambitie ontwikkel je je tot een experimentele ontwerper met een open houding. Je leert hoe je creatief, onderzoekend en vakkundig kunt werken aan inspirerende ontwerpen die antwoord geven op actuele ontwerp vragen. Dat doe je in verschillende contexten, zodat je later je weg weet te vinden in interdisciplinaire en (inter) nationale omgevingen.

Wat kun je worden?

Onze alumni komen op allerlei plekken terecht, passend bij wie zij als ontwerper zijn. Dat kan in autonome projecten zijn, in studio's waarin zij voor eigen klanten werken of bij grotere bureaus waar zij als deel van een team gaan werken. Daarnaast kiezen sommige van hen ervoor een master te gaan doen of deel te nemen aan onderzoeksprojecten.

Tijdens de opleiding maak je kennis met de beroepsmogelijkheden.

Profielen binnen de opleiding:

- Graphic & Interaction Design
- Illustration & Animation Design
- Spatial Design
- Time Based Design
- Product Design
- Offroad

De opleiding Vormgeving wordt tweetalig aangeboden. Tijdens lessen geldt Engels als voertaal met Nederlandse ondersteuning.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	AE
havo	●	●	●	●	AE
mbo 4		●			AE

De toelating vindt plaats via een toelatingsexamen.

Meer weten? Kijk op

www.academieminerva.nl/vormgeving

Werktuigbouwkunde

Iets voor jou?

Wil jij begrijpen hoe de techniek om ons heen werkt? Werk je graag aan technische oplossingen en wil jij later innovatieve apparaten of systemen ontwerpen, bouwen en verbeteren – van (bio)medische apparatuur in ziekenhuizen tot windmolenparken? Dan zit je goed bij Werktuigbouwkunde.

Techniek verandert voortdurend. Bij Werktuigbouwkunde aan de Hanze leer je de techniek van de toekomst begrijpen, ontwerpen én maken. Je werkt samen met andere studenten aan echte projecten van echte bedrijven. Zo leer je al tijdens je studie het werkveld kennen. Binnen de opleiding is er veel persoonlijke begeleiding door ervaren docenten. In het eerste jaar leg je een stevige basis en doet kennis op over mechanica, fabricagetechniek, materiaalkunde, wiskunde en technisch tekenen en modelleren. Je wordt opgeleid tot een professional in de veelzijdige en boeiende wereld van werktuigbouwkunde.

Wat kun je worden?

Na de bachelor Werktuigbouwkunde ontvang je de graad Bachelor of Science en kun je aan de slag bij bedrijven en

onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland. 79% van de afgestudeerden vindt binnen een jaar een eerste baan. Afgestudeerden werken bijvoorbeeld als technisch werkvoorbereider, project engineer of field engineer.

Toelatingseisen

	N&T	N&G	E&M	C&M	bijz.
vwo	●	●	●	●	
havo	●	●	●	●	
mbo 4		●			

Meer weten? Kijk op [hanze.nl/werktuigbouwkunde](https://www.hanze.nl/werktuigbouwkunde)

Deze opleiding wordt ook in deeltijd aangeboden. Meer weten? Kijk op www.hanze.nl/werktuigbouwkunde-deeltijd

Wvo'ers kunnen ook kiezen voor de driejarige Engelstalige bacheloropleiding Mechanical Engineering. Kijk voor meer informatie op pagina 75.

Master- opleidingen van A tot Z

Associate degrees van
A tot Z vanaf pagina 22

Bacheloropleidingen van
A tot Z vanaf pagina 32

Nationale Studenten Enquête

De Nationale Studenten Enquête (NSE) is een jaarlijks terugkerende grootschalig landelijk onderzoek waarin studenten worden uitgenodigd om hun mening te geven over hun opleiding aan een hogeschool of universiteit.

Bijna 10.000 studenten van de Hanze vulden in 2026 de enquête in.

De algemene studenttevredenheid voor de Hanze in 2026 is een 3,73 op een schaal van 5.

Master up

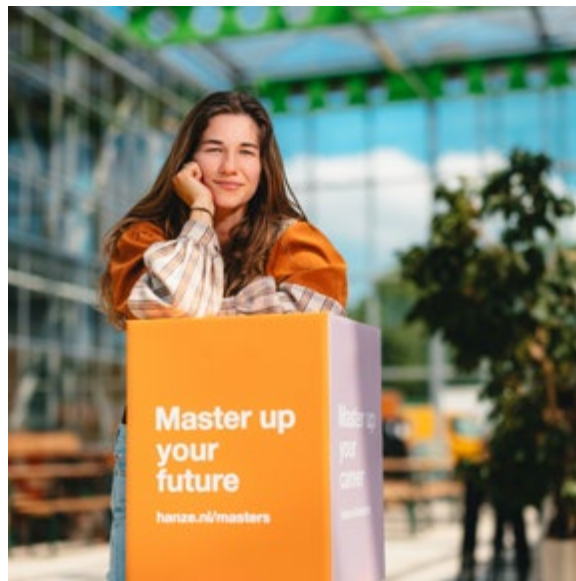
Wil jij je kennis, je loopbaan en je ambitie naar een hoger niveau tillen? Kies dan voor een master aan de Hanze. Onze masters zijn praktijkgericht. Je werkt tijdens de master actief samen met het werkveld, waarbij je door middel van praktijkgericht onderzoek bijdraagt aan innovaties en het oplossen van vraagstukken uit de praktijk. Een Hanze Master geeft zo een boost aan je loopbaan en je positie op de arbeidsmarkt.

Na het afronden van je master aan de Hanze behaal je een internationaal erkende graad, net zoals bij een universitaire master. Je hoeft bij ons geen schakeljaar te volgen, waardoor je binnen 1 tot 2 jaar je mastergraad kunt behalen. Bovendien zijn de meeste van onze masters bekostigd. Dit betekent dat je het wettelijke collegegeld betaalt, vergelijkbaar met het collegegeld voor een bacheloropleiding. Kortom, master up your career met een master van de Hanze.

Meer weten over onze masters?
Kijk op www.hanze.nl/masters

Voltijd masters

- Data Science for Life Sciences 🇬🇧
- Digitale Transformatie
- Duurzame en Gezonde Voeding
- Energy for Society 🇬🇧
- Renewable Energy 🇬🇧
- Sustainable Energy System Management 🇬🇧
- Gezonde Samenleving
- Master of Arts in Fine Art and Design 🇬🇧
  - Interrelational Art Practices (iRAP)
  - Materials in Artistic Practices (MAPs)
  - Media, Art, Design & Technology (MADtech)
  - Painting
- International Business and Management 🇬🇧
- Interdisciplinary Business Professional 🇬🇧
- International Communication 🇬🇧
- Music 🇬🇧
- Smart Systems Engineering 🇬🇧
- Social Work
- Toegepast Recht

Deeltijd- en duale masters

De Hanze biedt ook deeltijd- en duale (werken en leren) masters aan. Deze masters zijn bedoeld voor professionals die al enige werkervaring hebben opgedaan en zich graag verder willen ontwikkelen.

- Advanced Nursing Practice
- Architecture
- Digitale Transformatie
- Duurzaamheidstransities
- Gezonde Samenleving
- Interdisciplinair Business Professional
- International Communication
- Kunsteducatie
- Operationeel Leiderschap in Performing Arts
- Physician Assistant
- Publieke Inkoop
- Sociaal-Ruimtelijk Transitie management
- Social Work
- Talentontwikkeling & Diversiteit
- Toegepast Recht

Toelating

De mogelijkheden en toelatingseisen verschillen per opleiding. Meer informatie over alle masteropleidingen vind je op www.hanze.nl/masters

Contact

Tips, advies of hulp bij het kiezen van een masteropleiding? Onze studiekeuzeadviseurs helpen je graag!

T 050 595 78 90

 050 595 78 90

E studiekeuzeadvies@org.hanze.nl

 www.hanze.nl/studiekeuze

 www.hanze.nl/masterspreekuur

Informatie voor ouders/verzorgers

Gaat jouw kind binnenkort studeren en wil je meer weten over hoe je kunt helpen bij het maken van de studiekeuze? Of ben je benieuwd wat studeren aan het hbo precies inhoudt? We helpen je graag op weg!

Nieuwsbrief voor ouders/verzorgers

Een aantal keren per jaar versturen wij een oudernieuwsbrief. Hierin staat allerlei handige informatie over hoe jij je kind kunt helpen, welke evenementen eraan komen en meer interessant nieuws. Meld je aan op www.hanze.nl/oudernieuwsbrief.

Online oudervoorlichting

Onze studiekeuzeadviseurs organiseren meerdere keren per jaar een webinar 'Hoe help ik mijn kind bij de studiekeuze?' Tijdens het webinar krijg je handvatten en tips over hoe jij je kind kunt helpen bij het maken van een studiekeuze. Aanmelden kan via www.hanze.nl/oudervoorlichting.

Boekje voor ouders

In het boekje 'Mijn kind gaat studeren' worden de vier fases van het studiekeuzeprocess uitgelegd (oriënteren, verkennen, verdiepen en beslissen). Je leest onder andere hoe jij je kind kunt ondersteunen bij deze fases. Vraag het boekje aan via www.hanze.nl/ouderboekjes.

Kijk op www.hanze.nl/ouders voor nog veel meer interessante informatie, tips en handige documenten die je kunnen helpen bij het begeleiden van je kind in het studiekeuzetraject.

Checklist voor aanstaande studenten

1 Toelating en aanmelding

Check op pagina 20 en 21 of je toelaatbaar bent op basis van je vooropleiding, of de opleiding aanvullende eisen stelt en of er een selectieprocedure is. Let ook op of er een vervroegde aanmelddatum is.

Meer informatie hierover vind je op **www.hanze.nl/opleidingen** bij de opleiding die je wilt volgen.

2 DigiD aanvragen

Om je in te kunnen schrijven heb je je digitale inlogcode voor de overheid nodig, de DigiD. Als je die nog niet hebt, kun je de code aanvragen op **www.digid.nl** (minstens één maand voordat je je inschrijft).

3 Inschrijven op Studielink

Je schrijft je in voor een opleiding aan de Hanze via **www.studielink.nl**. Op studielink staat stap voor stap aangegeven wat je allemaal moet doen. Je kunt er de voortgang van je inschrijving volgen en je gegevens aanvullen of wijzigen.

4 Studiekeuzecheck

Na je aanmelding volgt bij de meeste opleidingen de studiekeuzecheck. De inhoud verschilt per opleiding. Meer over de studiekeuzecheck vind je op **www.hanze.nl/studiekeuzecheck**

5 Studiefinanciering aanvragen

Je hebt recht op studiefinanciering als je de Nederlandse nationaliteit hebt en vóór je dertigste begint met een voltijdopleiding. Nadat je je via Studielink hebt aangemeld, kun je ook studiefinanciering aanvragen. Kijk op **www.duo.nl** voor meer informatie.

6 Een kamer zoeken

Veel aanstaande studenten zetten hun eigen netwerk in of speuren via sociale media naar een kamer. Handige tips en adressen vind je op **www.groningenlife.nl**

7 Boeken en studiemateriaal

Op zoek naar boeken en ander studiemateriaal voor je opleiding? Je kunt deze via studystore.nl en via (online) boekhandels aanschaffen. Ook biedt de HanzeMediatheek een beperkt aantal exemplaren van de lijstboeken aan, naast veel aanvullende (digitale) vakliteratuur.

8 Aanmelden KEI-week

In augustus is de KEI-week, de algemene introductieweek voor alle aankomende studenten in Groningen. Het is de perfecte gelegenheid om de stad en het studentenleven te leren kennen. Kijk op **www.keiweek.nl** voor het programma en inschrijving.

9 Studentondersteuning

De Hanze biedt diverse vormen van ondersteuning tijdens je studie, zoals regelingen voor topsporters, financiële hulp en hulp bij mentale gezondheid. Heb je een (tijdelijke) beperking of medische situatie? Dan zijn er extra voorzieningen. Je kunt ook terecht bij een studentendecaan, psycholoog of kiezen uit een breed cursusaanbod. Kijk op **www.hanze.nl/hss** voor meer informatie.

Bekijk de volledige checklist op **www.hanze.nl/checklist**.

Studiekeuze advies

Wil je hulp bij het maken van je studiekeuze? Onze studiekeuzeadviseurs helpen je graag op weg als je net begint met oriënteren, als je vast loopt of als je twijfels hebt over hoe je verder moet met het maken van een studiekeuze.

Hanze Studiekeuzeadvies

Zernikeplein 7, Van OlstBorg

9747 AS Groningen

Bereikbaar van maandag t/m vrijdag tussen 12.30 - 16.30 uur.

T 050 595 78 90

📞 050 595 78 90

E studiekeuzeadvies@org.hanze.nl

🌐 www.hanze.nl/studiekeuze

Open dagen

Bezoek een open dag!

- Zaterdag 21 november 2026
- Vrijdag 11 december 2026 - alleen numerus fixus opleidingen
- Zaterdag 13 februari 2027
- Donderdag 1 april 2027

Meld je aan via www.hanze.nl/opendag

YouTube www.youtube.com/hanzehogeschool

Instagram www.instagram.com/hanzehogeschool

Alle opleidingen van de Hanze zijn getoetst binnen het accreditatiestelsel. Dit betekent dat zij aan de gestelde kwaliteitseisen voldoen voor het erkend hoger onderwijs in opdracht van het ministerie van OCW.